

C
2509

A

TOLNA-BARANYA-SOMOGYI ÁG. HITV. EV.

EGYHÁZMEGYE

1899. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 16-ÁN ÉS 17-ÉN

GYÖNKÖN

TARTOTT

RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

88281

NYOMATOTT

RAUBITSCHKÉK IZÓRNÁL BONYHÁDON

1899.

1282

TOLNA-BARANYA-SZOMOGYI ÁG. NITV. EV.

EGYHÁZMEGYE

1889. ÉVI AUGUSZTUS HO. 16-AN ÉS 17-ÉN

G Y Ö N K Ö N

TARTOTT

RÉNDÉS ÉVI KÖZGYÜLÉSÉNEK

Csak helyben
használatra

1282

KÖNYVTÁR

1889

JEGYZÖKÖNYV.

Felvétellett a tolna-baranya-somogyi ág. hitv. ev. egyházmegyének 1899. évi augusztus hó 16—17-én Gyönkön tartott közgyűléséről.

Jelen voltak:

Nagyságos **Nádoss Kálmán** egyházmegyei felügyelő, Nagytiszteletű **Becht Henrik** helyettesített főesperes és **Wiesner Boldizsár** alesperes urak, mint az elnökség tagjai.

A jegyzői karból: **Tiringer Lajos** világi fő-, **Torda Lajos** egyházi al- és **Péter Sándor** világi aljegyző.

Lelkészek: Sántha Károly s.-sztl.-lőrinczi, Schleining Vilmos köttsei, Vágner Sámuel varsádi, Horváth Sándor paksi, Lágler Sándor kölesdi, Adorján Ferencz duna-földvári, Tomka Gusztáv györkönyi, Kurecz Sámuel mucsai, Szabó János izményi, Béli Károly s.-sztl.-miklósi, Eösze Zsigmond némedii, Wallandt Károly csikostöttési, Genersich Tivadar kis-mányoki, Schöpf Gyula ecsényi, Reichert Gyula kis-tormási Krácher György apáthii, Reich Sándor bikácsi, Illgen Antal gyönki, Junkuncz Sándor nagy-szokolyi.

Tanítók: Mendöl Ede s.-sztl.-lőrinczi, Grosch Ödön gyönki, Bernhard Henrik köttsei, Becht Henrik bikali, Fanczler János varsádi, Hacker János hidasdi, Vikkert Henrik alsó-nánai, Köhler Frigyes udvari, Schäfer Mihály kis-tormási, Pflug István csikos-töttési, Hammer József györkönyi, Vikkert Lajos szárazdi, Mühl János mekényesi.

A bonyhádi algymnasium képviseletében: Gyalog István igazgató, Marhauser Imre tanár.

Világiak: Fördös Vilmos, Pesthy Elek, Dr. Hoffmann János, Grünwald János, Pesthy Mór, Dr. Láng Frigyes, Schreter Károly, Winekner János, Wolf János, Koritsánczky Dénes, ifj. Lang János és Ludvig József.

Vendégek: Dr. Pesthy István orvos, Vágner Ádám cand, theologus, Kardos István, Mühl Sándor hitt. hallg., Dr. Schall Kálmán orvos, Klein Endre jegyző.

Mely alkalommal:

1. Buzgó ének és ima után az eszközölt szokásos gyámintézeti gyűjtés 24 frt 40 krt eredményezett.

2. Nagyságos Nádosy Kálmán felügyelő ur mindenek előtt üdvözli az egyházmegyének e közgyűlésen nagy számmal megjelent tagjait, miből azt a biztató megnyugvást meríti, hogy az egyházmegyében a törekvés lankadatlan egyházunk ügyei előbbre vitelében. Megindultságtól áthatott hangon emlékezik meg ezután boldog emlékezetű Erzsébet királynénk végzetes kimulásáról, mely alkalomból egyuttal azon óhajtásának ad kifejezést, hogy emez a nemzetet és uralkodónkat egyaránt mélyen érintő gyászeset jegyzőkönyvileg nyerjen kifejezést. Megemlékezik ezután Ő Felsége a király uralkodásának 50 éves császári jubileumáról s tudatja, hogy ez alkalomból egyházunk is ünnepelt oly formán, hogy minden egyház isteni tisztelet alkalmával hála imát mutatott be a Mindenhatónak. Emlékezetbe hozza továbbá Nagyméltóságú Radó Kálmán egyházkerületi felügyelő ur elhalálozását s mély fájdalomnak ad kifejezést azon veszteség felett, mi egyházunkat ama tetterős férfinak javakorában történt kimulásával érte. Megindulással említi fel Nagytiszteletű Bauer Adolf főesperes ur elnöktársának betegségét, kit épp e miatt fájdalommal nélkülöz a társelnöki székben s ki miután már huzamosabb idő óta nem volt abban a helyzetben, hogy a főesperesi teendőket elláthassa, jelenti egyuttal, hogy püspöki jóváhagyás mellett a főesperesi teendők végezésével ideiglenesen Nagytiszteletű Becht Henrik egyházmegyei főjegyző urat bizta meg s ezzel a közgyűlést megnyitottnak nyilvánította.

Ezek után teljes mértékig osztozva az egyházmegyei közgyűlés az elnöki megnyitó beszédben megnyilatkozott kegyeletes érzelmekben Erzsébet királynénk kimulása felett érzett hálás kegyeletét e jegyzőkönyvben örökíti meg.

Hálás érzelmekkel adózik az egyházmegyei közgyűlés Nagyméltóságú Radó Kálmán egyházkerületi felügyelő ur emlékének azon veszteség alkalmából, mely egyházunkat az ő kora halálával érte.

Őszinte sajnálkozással vette az egyházmegyei közgyűlés Nagytiszteletű Bauer Adolf főesperes ur betegségéről szóló értesítést s akadályoztatása miatt Nagytiszteletű Becht Henrik egyházmegyei főjegyző által történt helyettesítését tudomásul veszi.

3. Ngs. és Nagyt. elnökség az egyházmegyei egyházi főjegyzői állás ideiglenes elfoglalására helyettesül Torda Lajos egyházi aljegyzőt, az egyházi aljegyzői állás elfoglalására pedig Schöll Lajos lelkészt hívta meg.

4. Nagytiszteletű főesperesi helyettes bemutatja főtiszt. püspök urnak az egyházkerületi közgyűlésre 2595/99. sz. meghívó levelét s a folyó évi szept. hó 6-ik és következő napjain Kőszegen megtartandó közgyűlésre kiküldötték megválasztására az egyházmegyei közgyűlést felhívja.

Mihez képest a szavazatszedő bizottság jelentése folytán titkos szavazat útján egy évi időtartamra egyházkerületi kiküldöttekül az egyháziak közül rendes tagokul: Illgen Antal, Szabó János és Tomka Gusztáv, póttagokul: Horváth Sándor és Reichert Gyula; a világiak részéről rendes tagokul: Marhauser Imre, Tiringer Lajos, Török Béla és Sass László, póttagokul pedig Koritsánczki Dénes és Fördös Vilmos választattak meg.

5. Ngs. felügyelő ur jelenti, hogy miután az egyházmegyei tisztikar mandatuma immár lejárt, a tisztikar állásának betöltését az egyhmi közgyűlés rendelkezése alá bocsátja, megjegyzi azonban Ngs. elnök ur, hogy a mennyiben ő és elnöktársai egészségi okoknál fogva nincsenek abban a helyzetben, hogy az egyhmi igazgatással járó teendőket tovább vezethessék, megköszönve az egyhmnak hivatalos állásukban annyi évek során át táplált bizalmát elnöktársai nevében is kijelenti, hogy lemondásuk megmásíthatlan s az egyhmi közgyűlés feladatává vált, hogy állásuk betöltése iránt más irányban gondoskodják.

Mély megilletődéssel vette az egyhmi közgyűlés ngs. elnök urnak azon ünnepélyes kijelentését, hogy az elnökség lemondása megmásíthatlan és a felhozott egészségi okokból állásukból kifolyó feladatoknak többé meg nem felelhetnek és ezek teljesítését újbóli megválasztásuk esetén sem vállalhatnak el; hálás elismerését és köszönetét fejezve ki az egyhmi közgyűlés a ngs. és nagyt. elnökségnek az egyházmegye kormányzásában oly hosszú évek során át, annyi áldozatkész ügybuzgósággal kifejtett önzetlen tevékenységeért, az elnöki állások betöltését elrendeli, a gyülekezetek szavazatainak felbontására bizottságot nevez

ki Graf József lelkész, dr. Pót Radó és Martin György tanító urakat bizván meg, A szavazatok szept. hó 15-ig küldendők be a bonyhádi lelkészi hivatalhoz. A rendkívüli közgyűlés az elnökség beiktatása — s a többi tisztviselők megválasztása czéljából Bonyhádon fog megtartatni.

6. Nagyt. főesperesi helyettes bemutatja a mult évi közgyűlés óta beérkezett következő felső egyházhatósági s egyéb leiratokat :

1. Főtiszt. püspök ur 1365—1367. sz. a. küldi felső-nánai, kalaznói és kétyi iskoláknál jelzett hiányok megszüntetése iránti megkeresését.

Az illető lelkészi hivatalokkal közöltetett.

2. Főtiszt. püspök ur 2326/899. sz. a. leiratában tudatja, hogy Nagyméltóságú Radó Kálmán ur elhunytával az egyhki felügyelői teendők végzésére Ngs. Nádossy Kálmán egyhmi felügyelő kéretett fel.

Közöltetett.

3. Főtiszt. püspök ur 3545/98. sz. a. felhivja a lelkészi hivatalokat, hogy O Felsége 50 éves uralkodása emlékére decz. 4-én vasárnap imába foglalt hálaadás mutatandó be Ő Felsége megtartásáért.

A lelkészi hivatalokkal közöltetett.

4. Főtiszt. püspök ur 2722/99. sz. a. a Lutertársaság megkeresésére kéri az elemi iskolákban használt tankönyvek jegyzékét s azok egy-egy példányát beküldeni.

A körlelkészeknek intézkedés végett kiadatott.

5 Főtiszt. püspök ur 2849/99. sz. a. küldi kis-harsány betétszerkesztésére vonatkozó hirdetményt netáni egyházi vagyont érdeklő jogorvoslat tárgyában.

A magyar-bolyi lelkészi kivatallal közöltetett.

6. Főtiszt. püspök ur 2732/99. sz. a. megküldi az ev. ref. egyetemes konvent és a tiszáninneri ev ref. egyhker. ez évi jegyzőkönyveinek egy-egy példányát

Megörzés végett a bonyhádi igazgatói hivatalhoz áttétetett.

7. Főtiszt. püspök ur 2620/99. sz. a. jelentést kér, hogy a konfirmacioi oktatás mikor történik, meddig tart, mely kézikönyv nyomán, és mely napon történik a confirmacio.

A kívánt adatok nyomán a kimutatás összeállitva a püspöki hivatalba beküldetett.

8 Főtiszt. püspök ur 1411/99. sz. a. leküldi a dunántuli ág.

hitv. ev. egyhker. kőszegi leánynevelő intézetének megnyitásáraól s a növendékek felvételéről szóló értesítőt 250 példányban.

Szétküldetett.

9. Főtiszt püspök ur 1171/99. sz. a. leküldi a felhívást a soproni és bonyhádi tápintézetek segélyezése tárgyában.

Köröztetett.

10. Főtiszt. püspök ur 2985/98. sz. a. küldi S.-Szt.-Miklós kérvényét Nicka János György tanító oklevelével és a részére kiállított hívánnyal a s -szt.-miklósi gyülekezethez juttatás végett a kellő pótlások eszközzésére,

S.-sz.-miklósi lelkészi hivatalnak kellő utasítás mellett megküldetett.

11. Főtiszt. püspök ur 2707/99. sz. a. közli Tolna vármegye közigazgatási bizottságának 1899. jul. 15-én 742. sz. a. határozatát a felső-nánai iskola épület átalakítása tárgyában.

A lelkészi hivattal eljárás végett közöltetett.

12. Főtiszt. püspök ur 1172/92. sz. a. felhívása, illetve kerületi határozat értelmébeni rendelkezései 2365/898. sz. a. vall. és közokt. miniszteri leirat értelmében a rendtartási nyomtatványoknak iskoláinkba való befogadása tárgyában.

Köröztetett.

13. Főtiszt. püspök ur 2827/99. sz. a. közli a vall. és közokt. minisztériumnak 26742. sz. intézvénye kapcsán érkezett figyelmeztetést a közegészségügyre vonatkozólag s ennek az iskolákban leendő kifüggesztése végett.

Az esp. gyűlésen szétosztatott.

14. Főtiszt. püspök ur 1014/99. sz. a. közli a vall. és közokt. magy kir. minisztériumnak 19291/99. sz. a. rendeletét, mely szerint a korpótlék és államsegélynek folytatólagos kiutalványozása céljából újabb kérvény benyújtása nem szükségeltetik.

Szétküldetett.

15. Főtiszt. püspök ur 1689/99. sz. a. közli a vall. és közokt. minisztérium 4433/98. sz. elnapolt határozatát, melyben felhívja a figyelmet az 1898. XIV t. cz. azon rendelkezésére, hogy a mely lelkészi állás folyó év július 30-ig jövedelmi kiegészítés céljából be nem jelentetett, ilyenre többé egyáltalán nem reflektálhat, kivéve, ha az előirt feltételek hiányában az iratok kiegészítés céljából beküldettek, vagy e feltételek később állottak be, vagy az egyh. hatóságnál a fent megjelölt záros határidőn belül történt bejelentés.

A lelkészi hivatalokkal közöltetett.

16. Főtiszt. püspök ur 1980/99. sz. a beterjeszti a murgai tanító korpótlékára vonatkozó 17637/99. sz. miniszteriumi másolatát kézbesítés és miheztartás végett

Elintéztetett.

17. Főtiszt. püspök ur 1858/99. sz. a közli Somogy vármegye közig. bizottságának 1509. sz. felirata folytán az ecsényi másodtanítói állás felállítása tárgyában 33121. sz. a, leérkezett vall. és közokt. m. kir. miniszteri leiratot, mely szerint a miniszter az iskolások csekély számánál fogva ez idő szerint 52010/96. sz. rendeletének érvényesítésétől eltekint, de a tankötelesek szaporodtával a másodtanítói állomásnak a felajánlott 300 frt. községi hozzájárulás igénybe vétele miatt leendő szervezése iránt a várm. közig. bizottságot a szükséges lépések megtételére utasítja.

A lelkészi hivatallal közöltetett.

Esperesi jelentés.

7. 1. Egyházmegyénket a mult évi aug. hó 17-én Sopronban tartott egyházkerületi gyűlésen képviselte a ngos. felügyelő a választott képviselőkkel egyetemben.

2. Esperességi gymnasiumunkban a tanév ünnepélyes megnyitása alkalmával nt. Gráf József bonyhádi lelkész társ által képviseltette magát a főesperes. F. évi jun. hó 23—24-én pedig a záróvizsgálaton, záró-ünnepélyen ngos. elnöktársával személyesen vett részt.

3. A köttsei lelkész jelenti, hogy gyülekezete 500 frt értékben takarékmagtárt épített, miután a jelentés elkésve érkezett be, az esp. jegyzőkönyvben csak az ez idei jegyzőkönyvbe jöhet.

A köttsei lelkész jelenti, hogy Köttse 60 m.-mázsa gabonával takarékmagtárt alapított és 550 frton takarékmagtárt épített; a takarékmagtár alapszabályait egyh.-hatósági jóváhagyás végett 2 példányban beterjeszti. Az alapszabályokat jóváhagytam s egyik példányt a gyülekezet használatára visszaszármaztattam, a másik példányt pedig az esp. levéltárba való elhelyezés végett visszatartottam.

Ugyancsak fenti lelkész jelenti, hogy a nt. Schneiker Jakab hagyatékából nagysokára megkapott 300 frttal az egyhközség szegény alapot létesített.

Végre azon felette sajnálatos jelentést teszi, hogy a bárcsak

rövid ideig, de áldásosan működött felügyelő tek. Kis Ödön állásáról lemondott.

A lelkészt a segélyalap közelebbi meghatározására hivatam föl és magam is sajnálatos tudomást vettem a felügyelő lemondásáról.

4. A bonyhádi gymn. igazgató jelenti, hogy a gyászünnepély a királynéért a templomban Faik tanár és a tornacsarnokban az igazgató tanár által a hatósági személyek és bonyhádi művelt közönség részvétele mellett, a tanuló ifjúsággal megtartatott.

5. A bikácsi lelkész panaszt tesz, hogy a gyülekezet egyh. elüljárósága a konvencziók beszédését és átszolgáltatását nem akarja a rendszabályok és ft. püspök ur világos rendelete értelmében eszközölni.

Utasított az elüljáróság és általa a gyülekezet, hogy a lelkészi és tanítói konvenczió beszédését és átszolgáltatását a tavalyi statusquo szigorú és pontos betartása mellett eszközölni kötelességének tartsa mindaddig, míg ezen ügy elvi szempontból és tekintetből jövőre egyhmlég végképen rendeztetni fog, illetve rendezve lesz.

6. A magyar-bolyi lelkész küldi a rácz-borjádi ág. hitv. ev. és ev. ref. egyh.-község adás-vevési szerződését jóváhagyás végett a nevezett gyülekezet telekkönyvének végleges rendezése tárgyában.

Az adás-vevési szerződés egyhmegyénk részéről az egyh. törvény 281. §-a második bekezdése értelmében jóváhagyva vissza-küldetett a magyar-bolyi lelkészi hivatalnak, hogy azt hasonló eljárás végett tegye át az illetékes ev. ref. esp. hivatalhoz.

7. A sár-szent lőrinczi lelkész jelenti, hogy Pálfa az egyetemese gyámintézettől körül-belül 50 frtnyi segélyt kap adóságai törlesztésére. Hogy az összeg arra a célra fordítsassék, a melyre adatott, szükséges hogy a s.-szt.-lőrinczi gondnok felhatalmazzassék, hogy a pénzt Pálfa helyett vegye fel és helyette haladék nélkül bonyhádi adósága törlesztésére fordítsa.

A lelkészi hivatal utján a s.-szt.-lőrinczi gondnok tenti értelembe utasított.

8. Izményi lelkész kérdi, mikor tartja próbabeszédét Péter Ádám hrasztováczi lelkész ? — Kérdést intéz továbbá a hidasdi $\frac{1}{4}$ évi lelkészi fizetés hováfordítása és Marázának a tanítói fizetés kiegészítése tárgyában való teendőire nézve?

Péter szónoklatát jan. 29-én tartja.

A hidasdi $\frac{1}{4}$ évi interkáláris fizetés az egyetemes nyugdíjintézetnek jár s Maráza, ha folyamodik, a kérvényt terjessze fel főt. püspök urhoz elintézés végett.

Az interkáláris jövedelemre nézve főesperes utasítása értelmében felterjesztést tettem főt. püspök urhoz. Főt. püspök ur leiratában kijelenti, hogy Hidas a zsin. törv. 75. §-a alapján nem tartozik interkáláris lelkészi javadalom befizetésére az egyetemes lelkészi nyugdíjintézetbe, de fordíthatja ezt lelkészi egyh megyei nyugdíj vagy segély intézetre.

9. Kölesdi lelkész beküldi az ottani ág. ev egyh.-község illetve annak képviselőjében Lágler Sándor lelkész és Pintér András pénztáros mint vevő és Kocsis József nős Szörös Erzsébettel, mint eladó között adás-vevési szerződést, mely szerint eladó a kölesdi 253. sz. tjkönyvben felvett A. I. 360. hr. sz. kert belsőségéből, mely kert belsőség összes térfoglalata 309 □-öl— 350 □-ölet a kölesdi ág. ev. egyházközségnek 150 frt. kialkudott árért. mely azonnal kifizetendő, eladja, a kölesdi ev. egyh.-község pedig templom fundus céljára megveszi és a vételárt azonnal kifizeti. Eladó beleegyezését adja, hogy az eladott fekvőség nevérol törölve a vevő egyh.-község nevére irattassék, a vevőre nézve az adás-vevési szerződés az egyh.-hatósági jóváhagyás után emelkedik érvényre.

Az adás-vevési szerződés egyh.-hatóságilag jóváhagyatott.

10. A kis-tormási lelkész jelenti, hogy az ujjonnan megválasztott egyh.-község felügyelőjét, tek. Török Bélát főesperesi megbízásából hivatalába birtatta. Ugyancsak fenti lelkész jelenti, hogy tek. Török Béla felügyelő állásáról lemondott a kis-tormási gyülekezet hitközönye miatt.

11. Tiszt. Sántha Károly 4 évi hátralékának behajtását kéri Gyalog János s.-szet.-lőrinczi birtokoson, ki jelenleg Budapesten rendőrkép tartózkodik.

Ily természetű ügy nem tartozván az egyhm. elnökség, — hanem egyszerűen és közvetlen a közigazgatási hatóság elé — kérelmével fenti lelkészt oda utasítottam.

12. A döröcskei lelkész Gadács számára kéri az egyh.-hatósági jóváhagyást a kerülettől felveendő 2000 frtnyi kölcsönvétele tárgyában.

A jóváhagyást megadtam.

Kapcsolatosan ezzel jelentem, hogy Gadácsnak a kerület részéről megszavaztatott a 2000 trtnyi kölcsön s régi tartozásának levonásával a leányegyház-községnek a fennmaradt 1207 frt 61 krt kezeihez juttattam.

13. A számvevőszéket a körébe vágó működésre felszólítottam s elnökéhez az egyházmegyei egyh.-községi számadásokat eljuttattam.

14. Szegzárd és Kaposvár missiói körében lakó evang. hivek összeiratásával a mult é. esp. gyűlés jknek 32. pontja alapján megbiztam a kis-tormási lelkészt és volt felügyelőjét és az ecsényi lelkészt, jelentésüket e gyűlésre bevárván.

15. Wagner János f.-nánai lelkész megilletődött szívvel jelentést tesz Müller Róbert kalaznói lelkésztársunkat ért szerencsétlenségről s miután 3—6 hónapig terjedhető időközről van szó, mely idő alatt egészségének helyreállítása kilátásba helyeztetett — helyettesítés gondoskodására hívja fel az egyházm. hatóságot.

Felterjesztvén az ügyet ajánlatommal együtt a püspöki hivatalhoz, ft. püspök ur Kalaznóra az adminisztrálás és egyh. szertartások teljesítésére nygt. Wagner Sámuel varsádi lelkészt hívja fel és bizza meg.

16. Nt. alesperes küld egy határozati javaslatot a thol. fakultásnak Bpesten való felállítása tárgyában.

Részint az idő rövidsége, részint a tárgy terjedelménél fogva az iratot sem nem köröztethettem, sem kinyomatni az egyhm. tudta nélkül nem akartam; a tárgy vitális érdekénél fogva kérem az egyhm. határozatát.

17. Döröske tanítói állomásainak államsegélylyel leendő kiegészítéséért való folyamodhatása érdekében beküldi az 1899. évről szóló ugy egyh.-községi, mint népiskolai költségvetését hivatalos jóváhagyás illetve megerősítés végett.

Megerősítettem

18. Kétynek a második tanítói állás rendszeresíthetése céljából 254 korona erejéig államsegély útján való kiegészítése iránt benyújtott folyamodványát nyomós indokainál és a feltüntetett tüzetes számadások helyességénél fogva jóváhagytam és a ft. püspöki hivatalhoz pártolólág felterjesztettem.

19. Folyamodik bonyhádi ág. hitv. ev. egyh.-község a vall. és közokt. ügyi miniszteriumhoz a felállítandó rendes 3-ik tanítói állás

fizetésének 400 frtig leendő kiegészítése céljából 114 frt évi fenn-tartási államsegély engedélyezéseért és a bonyhádi m. kir. adóhiva-talnál leendő kiutalványozásáért.

A folyamodványt a ft. püspöki hivthoz pártolólág felterjesztetem.

20. Ft. püspök urnak a tékesi tanító quinquennális iratait a m. miniszteriumhoz továbbítás végett felterjesztetem, kérve hathatós pártfogását.

21. Bikács 2 példányban beküldi segédtanítói hiványát megerősítés végett.

Megerősítettem és visszazármaztattam.

22. Kéty 2 rendbeli tanítói hiványt kér egyházhatóságilag jóváhagyni.

Jóváhagytam s rendeltetése helyére visszazármaztattam.

23 A kölesdi ág. ev lelkész benyújtja egyh.-községének lelkész-laka átalakítása s kibővítése tárgyában hozott közgyűlési határozatát egyh.-hatósági megerősítés végett.

A közgyűlési határozatot ngos felügyelő urral egyetértve az egyhmei közgyűlés jóváhagyása reményében megerősítettem, — az építkezéshez az engedélyt megadtam a végzett munka után való jelentéstétel kötelezettsége mellett, a megerősítésre annyival inkább éreztem magam indittatva, mivel a bemutatott tervezet és költségvetés alapján leendő átalakítási, illetve kibővítési költség az egyes egyh. tagokat nem terheli, hanem fedezetet lel a templom építési pénztár feleslegéből.

24. A magyar-bolyi lelkész jelentést tesz, mely szerint Iván-Dárda korhadttetőzetű templomát kénytelen volt lebontani s miután a templom a lakosság számarányához viszonyítva ugy is kicsiny, Iván-Dárda közgyűlésileg elhatározta a templomnak ogyuttal 2 és $\frac{1}{2}$ öllel meghosszabbítva való felépítését s ez iránt benyújtja az 1842 frt 89 krról szóló költségvetését s ez összeget $\frac{2}{3}$ részben az adóforint s $\frac{1}{3}$ részben a házaspárok után kivetni s beszedni elhatározza.

Miután mindenben a törvényes rend, ut és mód betartva lett: az esper. közgyűlés jóváhagyásának reménye fejében ugy a közgyűlési jegyzőkönyvet, valamint a költségvetést egyh.-hatóságilag megerősítettem s az illetékes lelkészi hivatalhoz eljuttattam. — A templom felépítetvén ft. püspök ur rendelése értelmében — újra felszentelendő lészen.

25. A döröcskei lelkész Gadácsnak toronyépítése iránti szó, — de nem írásban tett — határozatát küldi be kérvén a toronyépítéshez szükséges egyh.-hatósági jóváhagyást.

Miután ilyen minden törvényes utat és rendet szem előtt nem tartó kérelmet nem teljesíthettem, felszólítottam az illetékes lelkészt új közgyűlési határozatnak betérjesztésére. Küldtek is ily határozatot a tanító elnöklete alatt tartott közgyűlésből, de mivel e gyűlés nem a lelkész elnöklete alatt tartatott, ezen jegyzőkönyvet megerősíteni nem bátorkodtam.

26. Megerősítettem a s.-szt.-miklósi ág, hitv. evang. egyh.-községnek összes köztartozása tárgyában hozott közgyűlési határozatát, mely szerint önmagára kivetí összes köztartozását adó frt után s ennek teljes lerovását 1899. decz. 31-ig elhatározza.

A harmincz napon át kitett volt kivetési lajstromot is láttamoztam és aláírtam; egyetlen egyén szólalt fel a kivetés ellen. — A kivetés összege 2373 frt 25 kr.

27. Györköny egyh.-községének jan. 19-én hozott közgyűlési határozatait egyh.-hatóságilag jóváhagyva a lelkészi hivatalnak visszaszámaztattam.

28. A lelkészi fizetés kiegészítése végett folyamodtak: a bábonyi, szárazdi, s.-szt.-miklósi, duna-földvári, kölesdi, némedi és a mucsfai lelkészek.

29. Erzsébet-emplékfákat ültettek a beérkezett jelentések szerint: Apáthi, Bonyhád, F.-Nána, Mekényes és Tófü.

30. Peres ügy összesen bejelentetett 3: Nagy-Szokoly, Maráza, Magyar-Boly részéről.

A marázai ügy békeségesen elintéztetett, miután Fekete József volt marázai gondnok 21 frt 80 krnyi tartozását kiegyenlítette és a pereskedéstől visszalépett.

Ugy szintén a magyar-bolyi peres ügy is ngos felügyelő ur közbejárására békés elintézés nyert.

Törvényszéki intézkedést tehát csak a nagy-szokolyi ügy von maga után.

31. Jelentem még a döröcskei lelkész betérjesztése folytán, hogy a szilli peres ügy is elintézés nyert, miután Becker Jakab volt hitközségi pénztárnok az őt terhelő hiányzó 5 frtot a pénztárba befizette.

32. Az esp. lelkészi körök jegyzőkönyvei — a sióvidékit kivéve — be fognak mutatattni; egyuttal jelentem, miszerint a balatonvidéki lelkészek értekezletéről szóló jegyzőkönyveket a főt. püspöki hivatalhoz már felterjesztettem.

33. Rupperdt György és Kraft György, kik a tavalyi esprességi gyűlésen el lettek ítélve, miután fellebbezésükkel a kerülethez elkéstek, most ujfennt ujra beadják fellebbezésüket, mit is ezenel bejelentek.

34. Kácsfaluról a lelkész ellen vádat nyujtottak a ft. püspöki hivatalhoz, melynek elintézésére ft. püspök ur az egyhmei hatóságot a vádnak kézbesítése mellett felhivja.

Tisztelettel jelentem, miszerint az ügy az egyh.-községi felügyelő távolléte miatt ft. püspök ur tudtával elintézését eddig még nem nyert.

35, Lelkészsze megválasztatott: Schöll Lajos volt pécsi káplán Hidasra.

Egyházi felügyelőségről lemondott Kis Ödön köttsei és Török Béla kis-tormási felügyelő.

Egyházközségi felügyelővé ujonnan megválasztatott: Kurcz István Györkönyben.

36. Az egyhm. körében felmerült mozzanatokra, vallás erkölcsi életére s egyéb viszonyaira vonatkozó statisztikai adatokról — a beérkezett jelentések alapján az 1898. évről — a következőleg számolok be.

Az egyhm. összes hiveinek száma: 51195. Született 893 fi, 900 nő, összesen: 1793 Ezek közül volt törvénytelen 31 fi, 45 nő, összesen: 76. Comfirmáltatott 458 fi, 434 nő, összesen: 892. Egybekelt: 451 tiszta s 75 vegyes pár, összesen: 526. Vadházasságban él: 73 pár. Viszálykodó házassfél van: 52. Meghalt: 611 fi és 588 nő, összesen 1199. Egyházunkba áttért: 183 fi, 161 nő összesen: 344. Egyházunkból kitért 22 fi, 28 nő összesen 50. Vegyes vallásu házasok gyermekeik vallását illetőleg megegyeztek előnyére egyh.-nak 8 esetben, hátrányára egy esetben sem.

A délelőtti isteni tisztelet szorgalmasan látogattatik, csak két egyház részéről jelentetik középes buzgalom; a házi áhitat gyakorlásában is kevés kivétellel örvendetes hitbuzgóság nyilvánul, 3 gyü-

lekezetben van csak panasz a délutáni isteni tisztelet nem látogatása miatt.

Az uri szent vacsorával élt hivek száma a lefolyt évben az összes gyülekezetekben 11938 fi és 13660 nő, összesen: 25598. — Az egyházkezelés kegyeletes szokása 4 gyülekezet kivételével rendszeren elmaradás nélkül megtartatik:

Tulajdonképi értelemben vett gyermek istentisztelet nem tartatik, de az iskola év megnyitása és bezárásakor és **ápr 11-én** gyermek isteni tisztelet tartatik számos gyülekezetben.

Az egyházi szertartás mellőztetett: házasságkötéseknél 8 és temetéseknél 2 esetben, ez utóbbi baptistáknál.

Egyházi énekkar van 13; ifjúsági egyesület 1; nőegylete 8; szervezett helyi-gyámintézet 14; vallásos estélyek, felolvasások tartattak 4 gyülekezetben.

Lelkészi napló vezettetik 27 községben, aranykönyv a jöltevők emlékének megörökítésére van 20 egyház községben.

Az anyagi állapotot tekintve az egyhalm. gyülekezeteinek összes bevétele: 95,893.88 kr.; összes kiadása 85,791.07 kr.; pénztári maradványa 10,416.09 kr.; összes deficitje 321.33 kr. Az egyh. fentartására szolgáló alaptőkék és alapítványok összege: 24,222.08 kr. Egyéb határozott célú alapítványok összege: 47,520.09 kr. Mindezen alapítványok a meghatározott célra fordítatnak és részint betáblázásra, részint kezességre, részint takarékpénztári könyvecskékre vannak elhelyezve. — Az esperességben összes adósságok az egyhalm. pedig kitesznek 45,895 frt 88 krt; ebből az évfolytán törlesztve lett 7,380 frt 62 kr.; kölcsönkép felvételével összesen 3,454 frt 51 kr.

Az egyház tulajdonát képező magtár, — melynek rendeltetése önségélyezés, 7 helyen van s ezek összes tartalma 11,274 klg. buza 21,976 klg. rozs, 4,990 klg. árpa.

Az egyhalm.-ben előfordult építkezések, javítások, vagyonszerzés, adósságtörlesztés, isten dicsőségére tett kegyes adakozásokra s egyéb a felebaráti szeretet nyilvánulásaira vonatkozó adatokat van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

Apáthi adósságot törlesztett 153.47 krt; egyesek adakoztak 17.05 krt és 60 drb oltári gyertyát.

Alsó-Nána adósságából törlesztett 109.28 krt; egyesek adakoztak 2 frtot.

Zsibrik törlesztett 43.87 krt; egyesek adakoztak 31 drb gyertyát.

Bábonny egyházi épületeit javította 90.54 krral; adósságából törlesztett 160 frtot. Adakoztak: Varga Istvánné 1 frt, Kocsis Istvánné 1 frt. Paska Mártonné aranykönyv vételre 25 frt; Varga Ádám 1 frt; Szenthe Gáborné 10 frt; Dobos Péterné 2 frt; Gál István és neje Szabó Julianna Bpesti lakosok 5 frt; Szarka Györgyné 1 frt; a csillárba gyertyát, Somogyi Istvánné 16 drb, Györe Istvánné 16 drb, Gál Jánosné egy diszes oltári feszületet és Kocsis Katalin hajadon 4 koszorut.

Bikács a gyámintézetre adakozott: 6 frt, az ó-becsei egyháznak 13 frt, az egyház saját céljaira adakoztak Reich Sándor lelkész egyházi alapra 4.85 krt, Sossa Kláris nevelőnő egy himzett plüsh szószékkendőt, Veninger János egy selyem oltárkendőt, özv. Vurm Zsuzsánna egy piros és kék bársony szószékkendőt.

Bonyhád egyh.-községi épületeit javította 284.59 kron; adósságából törlesztett 306.76 krt; gyámintézeti célokra adakozott 19.97 krt; egyetemes nyugdíjra 1.40 krt; szegényeket segélyező alapra gyűjtött 31,12 krt; harangalapra 41 frt; templom nagybírói alapra 1 frt.

Csikos-töttös 3 uj harangot szerzett 1758.40 kron; ugyancsak harangokra adakoztak egyesek 780.32 krt és oltárterítőre 50 frt; adósságából törlesztett 200 frt.

N.-Ágh templomát és tornyát javította 434.93 kron.

Gerényes a tanító gazdasági épületeit javította; egyesek adakoztak 7.40 krt.

Tékes egy kis drb földet szerzett 20 frton.

Tarrós tanítója gazdasági épületeit javította 48.90 kron.

Kapos-Szekesőn adakoztak egyesek 7.21 krt.

Szabadi kertet szerzett tanítója számára 30 frton.

Döröcske középületeit tatarozta 21 frton; gyámintézeti célokra gyűjtött 6.43 krt; az egyháznak egyesek adakoztak 16 frtot.

Szill gyámintézeti célra gyűjtött 1.25 krt; az egyháznak egyesek 1 frt és 12 drb gyertyát.

Gadácson adakoztak egyesek 1 frt.

Bonnaya gyámintézeti czélokra gyűjtött 1 frt; adósságából törlesztett 100 frt.

Duna-Földvár imaházát javította 15.12 kron; adósságából törlesztett 137.93 krt; gyámintézeti czélokra gyűjtött 405 krt; egyetemes nyugdíjra 2.10 krt; Lévának templomépítésre 50 krt; Ó-Becsének templomépítésre 22 frt 80 krt; Szerajevonak 1.10 krt; a saját temploma építésére az országos gyűjtésből 1898. decz. 31-ig befolyt 1194.23 kr. (Az 1899. évi május 7-én tartott számvizsgáló bizottság jelentése szerint a templomépítési alap a tényleges és névleges értékben kitesz 3182.68 krt).

Ecsény aratással szerzett magának 487 frtot adósságából törlesztett 920 frtot; egyesek adakoztak az egyháznak 85.10 krt.

Vámos gyűjtött a nyugdíj alapra 2 frt; a templom javára adakoztak egyesek 151 frt. és 18 drb voltári gyertyát.

Polány imaházát és tanítólakát javította 36.72 kron; az egyháznak adakoztak egyesek 7.90 krt.

Hács-Putendán emlíket emelt magának méltóságos gróf Zichy Béla ur nemes emberbaráti tettevel, amennyiben ezen szegényke, kicsinyded egyházunknak 40.000 drb téglavetés és átégetéséhez a szükséges földet, homokot és szalmát sőt még a 120 m. fát is és még ezen felül 200 frtot adományozott. E fényes baráti tett magában hordja dicséretét; a leányegyh. gyámintézeti czélokra gyűjtött 1 frt; a duna-földvári gyámintézetnek adott 50 krt; a kaposvári állami siketnéma iskolának 3.21 krt; egyesek ajándékoztak az egyháznak 35.30 krt 18 drb gyertyát és 2 drb oltári gyertyátartót.

Felső-Nána gyámintézeti czélokra gyűjtött 4 frt 6 krt; az egyh.-nak adakoztak: Plätzer Jánosné egy 18 frt. értékű oltárterítőt; Weisling János, Goldman Jánosné, Mülbirt Henrik 2—2 drb. oltári gyertyát.

Györköny gyámintézeti czélokra gyűjtött 10 frt 1 krt; az egyh.-nak adakoztak: Szenthe Istvánné szül. Kurcz Irén 5 frt.; egyházi énekkar 1 frt; özv. Pámer Mátyásné 1 frt; özv. Muck Ádámné 1 frt.; Pámer Andrásné 20 krt., több névtelen együtt 11 frt. 78 krt., (Az egyh. paplak építésre gyűjtött illetőleg szedett tagjaitól 1609 frt 52 krt.)

Hidasd iskoláit javította 100 frton.

Maráza iskoláját javította 25 frton.; adóságából törlesztett 120 frtot; gyámintézeti czélokra gyűjtött 5 frtot.

Hidegkut adóságából törlesztett 50 frtot; gyámintézeti czélokra gyűjtött 8 frtot.

Belecska iskolaházát körülkerítette 49 frt. 94 kron; iskoláját kipadoltatta 60 frt. 18 kron.

Izmény gyámintézeti czélokra gyűjtött 1 frt. 67 krt.

Győre a tanító laknál a gazdasági épületeket javította 40 frton; adóságából törlesztett 150 frtot; gyámintézeti czélokra gyűjtött 1 frt.; az egyh.-nak adakoztak: Hecker Henrik 10 frt., Láng Jakab 5 frt., özv. Amtmann Jánosné 5 frt., Kraft Jánosné oltárteritőt, Amtmann Jánosné perselyt, Jost Illés 6 drb. és Láng Henrik 4 drb. oltárgyertyát.

Kácsfalu javította egyházi épületeit 16 frton; az egyh. egy olajfestményü oltárképet vett 150 frt.; Dürr egyh.-tag a templom számára egy csillárt vett 52 frt.

Bolmány adóságából törlesztett 190 frt.

Kalaznó a lelkész és tanító lak előtt kőfalat emelt s erre drótkerítést alkalmazott 225 frt. 5 kron.; a templom tetőzetét a lelkész és tanító lakot javította s utobbiakban több átalakítást eszközöltetett 220 frt. 62 kr.; az egyh.-nak az egyh. szükségének fődőzésére szóló téglavetője van, mely ez évben jövedelmezett 811 frt. 97 krt.; gyámintézeti czélokra gyűjtött 3 frt. 72 krt. az egyh. saját czéljaira adakoztak keresztelési szt. edények beszerzésére: Venczel Henrik és neje Krist Erzsébet 6 frt.; Dechert Illés és neje Müller Dorotya 5 frt.; Hedrich Györgyné 5 frt.; Veitzel János 2 frt.; egyesek még oltári gyertyákat ajándékoztak.

Kéty egyh. középületeit javította 179 frt. 98 kr.; adóságából törlesztett 308 frt. 73 kr.; az egyh. saját czéljaira adakoztak: Briefi János 10 frt. Tolna-megyei takarékos és hitelbank 5 frt.; többen 1 frt. 40 krt.

Murga iskolaépületét és tanító lakát javította 33 frt. 19 kron.

Kis-Mányok templomát javította 25 frt; adóságából törlesztett 43 frt.; egyesek adakoztak az egyh.-nak: Ries Jakab 1 frt., Frei Konrád 1 frt., Helfenbein János 2 frt., Friedrich Eberhard 1 frt., Helfenbein Jakab oltárteritőt ajándékozott, Genersich Tivadar befestette a lelkész lakajtóit és ablakait 32 frt.

Váralja iskolaépületeit javította 20 frt. 32 kr.; adóságából törlesztett 50 frt.; az egyház saját céljaira adakoztak: Veber Erzsébet 50 kr., Junker Jánosné 50 kr., Miksai János róm. kath. 50 kr., Schenk Gáspárné 1 frt. 50 kr., Linde János 1 frt., Poth Jánosné 1 frt., Knittel János 1 frt., Szellheim János 1 frt., Stefán Jakabné 1 frt., Reitinger János 1 frt., Stegmajer Henrikné egy szószékterítőt, Feik János 12 drb. oltárgyertyát.

Kis-Tormás egyházi földjének terményeit értékesítette 281 frt. 21 kron; gyámintézeti célokra gyűjtött: 5 frt. 75 krt.; készpénzben adtak egyesek az egyh.-nak 19 frt., Reichardt Gyula lelkész fia konfirmáltatása alkalmára adományozott egy aranyozott ezüst kelyhet s egy aranyozott ezüst ostyatartót, Braun Jakab id. Fain János, ifj. Binder Henrik és Luick Lajos özvegye adakoztak 1—1 pár oltárgyertyát.

Köttse magtárt épített 537 frt. 67 kron; egyesek adakoztak az egyháznak 20 frt.

Kölesd adóságából törlesztett 470 frt. 4 krt.; gyámintézeti célokra gyűjtött 8 frt. 27 krt.; Duna-földvárnak adott 50 és Ó-becsének 40 krt.; az egyh. saját céljaira adakoztak: Koritsanczky Dénes felügyelő ingyen ev. alaphoz 12 frt. 50 krt.; csillárra: Koritsanczky Dénesné, özv. Gréb Györgyné, Pintér Andrásné, id. Bálint Györgyné, özv. Kifáber Istvánné, id. Farkas Jánosné, ifj. Farkas Jánosné, üzv. Metz Mihályné, özv. Merczluff Péterné, Szarvas Györgyné, Gréb Györgyné, Scherer Erzsébet, Kempler Józsefné 1—1 frt., Farkas Istvánné, Bálint Jánosné, legifj. Bálint Györgyné, Benedek Jánosné, Benedek Józsefné, Brenner Jánosné, Majer Zsófia Mühl Jánosné, Ritseper Györgyné, Lauksz Györgyné, 50—50 krt., Szüts Jánosné 25 krt.

Magyar-Boly egyh. épületeit javította 104 frt. 14 kr.; adóságából törlesztett 78 frt.; gabonanemüekből bevett az egyh. 55 frt. 35 kr.; gyámintézeti célokra gyűjtött 5 frt. 86 krt.

Borjád gabonából bevett 60 frt.

Iván-Dárda tanítójának nyárikonyhát építettett 138 frt, 97 kron., templomát, iskoláját, tanítói lakát javította 107 frt. 30 kron.; gyámintézeti célokra gyűjtött 4 frt. 26 krt.

Siklósnek van már az egyh. fentartására szóló alapítókéje,

mely kitesz 150 frt. 84 krt.; gyámintézeti czélokra gyűjtött 7 frt. 25 krt.; az egyh. saját czéljára adakoztak 1 frt.

Majos egyh. épületeit javította 77 frt. 20 kron; az egyh. saját czéljaira adakoztak 37 frt, névszerint: Schleier Henrikné 5 frt., Hitzel György 5 frt., Oberndorf Henrik 5 frt., Schád János 1 frt., Hitzel János 5 frt., Haas Henrik 1 frt., Zulauf János 2 frt., Arndt János 2 frt., Reiber Jakab 2 frt., Schneiker Jakab 1 frt., Musch János 2 frt., Schneider Henrikné 1 frt., Veinöhl Henrikné 2 frt., Musch Miklós 1 frt., Hitzel Jánosné 5 frt. Lelkész ur megjegyzi, mivel hogy az egyetemes közalapi járulékot világi hatóság közbejöttével kellett behajtani ez évben, ezért rossz akaratu izgatás folytán sem gyűjteni nem lehetett, sem nem adakoztak a hivek.

Mekényes egyh. községi épületeit javította 155 frt. 31 kron; az egyházközségnek csillárt ajándékoztak jókedvü adakozók, mely 330 frtba került, e czéla begyűl az év folytán még 107 frt 64 kr.; gyámintézeti czélokra gyűjtött 10 frt., D.-Földvár és Ó-becse templom építésére adott 3 frt

Nagy-Hajmás egyh. épületeit javította 117 frt. 16 kron; gyámintézeti czélokra gyűjtött 5 frt.

Mucsfa templom-tornyát festette 114 frton.; adóságából törlesztett 165 frt. 50 kr.; D.-földvárnak adományozott 2 frt.; az egyh. saját czéljaira adakoztak: Kurez Sámuel lelkész 6 frt., Kinkel György és neje 2 frt., politikai község 4 frt., egyesek egy oltárterítőt és 16 drb. gyertyát.

Nagy-Szokoló a tanítói lak tetőzetét megjavította 65 frton gyámintézeti czélokra gyűjtött 4 frt. 66 krt.; az egyh. saját czéljára: Szabacsi Péterné 3 frt., egy névtelen 1 frt., néhai Német Pál róm. kath. végrendeletileg 50 frt.

Tamási adóságából törlesztett 40 frt.; gyámintézeti czélokra gyűjtött 5 frt. 57 krt.

Némedi templomát, iskoláját, lelkész és tanítólakát javította 773 frt. 7 kron; adóságából törlesztett 358 frt. 16 krt.; gyámintézeti czélokra gyűjtött 3 frt.; a nőegylet évi bevétele 163 frt. 67 kr.

Paks gyámintézeti czélokra gyűjtött 3 frt. 25 krt.; a bpesti árvaházra 3 frt. 25 krt.

Pécs egyh. épületeit javította 155 frt. 79 kron; adóságából

törlesztett 151 frt. 50 krt.; gyámintézeti czélokra gyűjtött 6 frt. 70 krt., Gergelynek 10 frt.; az egyh. saját czéljaira adakoztak: Reitl Károly birtokos 500 frt., Biederman Bleichröder Elsa bárónő 500 frt., Schiefer Mária kisasszony 4 frt.

Pogány adóságából törlesztett 261 frt. 70 krt.; az egyh. saját czéljaira adakoztak: Drezler János 1 frt., Olaszi Gábor 10 frt.

R.-Kozár iskoláját javíttatta 90 frton; egyesek adakoztak az egyh. saját czéljaira 20 frt.

Tótfű adóságából törlesztett 50 frt.; S.-Szt.-Lőrincz csillárt szerzett 110 frton; adóságából törlesztett 821 frt. 3 krt.; gyámintézeti czélokra gyűjtött 6 frt. 72 krt., az egyh. saját czéljaira adakoztak 110 frt.

Pálfa adóságából törlesztett 299 frt. 59 krt.; gyámintézeti czélokra gyűjtött 50 krt.

S.-Szt.-Miklós on az egyh. saját czéljaira adakoztak: rétszilasi Szeip János és neje 2 frt., Habermajer János és neje 2 frt., Habermajer Mátyás 2 frt, ezen felül öreg Lang Józsefné, Fischer Katalin, ifj. Lang Mihályné, Hajszinger Katalin gyűjtés után összehoztak 4 frt, egy oltár és szószékterítőre ifj. Lang János felső pedig 2 ének mutató táblát ajándékozott, Reinald Erzsébet Bpestről küldött egy igen szép kehely takarót és 4 szál oltárgyertyát.

Szárazd gyámintézeti czélokra gyűjtött 2 frt 45 krt.

Nagy-Székely a soproni a iskolának gyűjtött 6 frt 54 krt.

Tab adóságából törlesztett 100 frt; az egyh. saját czéljaira gyűjtött 6 frt.

Torvaj tanítója lakásán javítást eszközölt 21 frt 5 kr., adóságából törlesztett 50 frt.

Tótkér templomát és iskolaházát javíttatta 305 frton; adóságából törlesztett 135 frt.

Varsád egyházi épületeit javíttatta 172 frt 62 kron; gyámintézeti czélra gyűjtött 1 frt 33 krt.

Udvari templomát tornyával együtt javíttatta 2000 frton; adóságából törlesztett 1357 frt 56 krt; az egyh. saját czéljaira adakoztak oltár gyertyatartóra, oltár és szószékterítőre összesen 64 frt 32 krt.

Segélyek kiosztattak egyes delkész és tanítóknak és egyházaknak: 1, A. G. A. egylettől 577 frt 55 kr. 2, Gyámintézettől 190

frt 54 kr. 3, Baldácsy alapból 200 frt. 4, Közalapból 250 frt. 5, Egyhk.-tól 120 frt. 6, Zsedényi alapból 80 frt. 7, Egyesektől, takaréktárártól s különféle egyletektől: 291.50 kr. 8, álamsegélyek lelkészek között 620 frt, tanítók között korpótlék czimén 720 frt.

A segély pénzek összege tehát 3049 frt 89 kr.

37. Teljes elismerésemmel adózom az egyhme nevében Lágler Sándor és Kálmán Dezső kölesdi ág. hitv. ev. és ev. ref. lelkész urak által szerkesztett „Protestáns Pap“ cz. szakközlönyére vonatkozólag, mely a mult évben is nem lankadó odaadással teljesítette nemes feladatát, a mi által magát a pártolásra méltóvá tette.

Nem végezhetjük előterjesztésünket anélkül, hogy hálás köszönetet ne mondjunk ngos. felügyelő elnök urnak, ki minket hivatalos működésünkben minden alkalommal, mintegy atya jószívével és jóakarásával támogatott, köszönetünket nyilvánítjuk a lelkésztársak, tanító urak és általában mind azon tényezőknek is, kik hivatalos kötelességünk teljesítésében segítségünkre voltak, mindenek felett elnézésüket kérjük, ha netán hivatalos munkálkodásunkban, kinek-kinek nem tehattük volna eleget, az égnek kegyelmét esdve édes hazánkra és evangyelmi egyházunkra, valamint a mai munkánk sikerére magunkat a mélyentisztelt egyhm. közgyűlés jó indulatába ajánlva befejezzük igénytelen évi jelentésünket.

Az egyhmei. közgyűlés főesperes urnak, valamint az időközileg helyettesített főesperesi helyettes urnak ezen kimerítő, nagy fáradsággal és teljes alapossággal összeállított jelentéseért köszönetet mond és elhatározza, hogy ezen jelentés az egyhm. közgyűlés jegyzőkönyvében egész terjedelmében felvéteessék.

Nem mulaszthatja el az egyhm. közgyűlés köszönetet szavazni mltgos. gróf Zichy Béla urnak azon nemes emberbaráti tettéért, hogy szegényke és kicsinyded Hács-Putenda egyh.-községünknek építési anyag és 200 frt adományával oly kitűnő áldozatot hozott s az egyhm. köszönetének tolmácsolásával főesperes helyettes ur megbízott. Egyebekben az esperesi jelentésben foglalt elnöki intézkedések jóváhagyólag tudomásul vétettek.

8. Alesperesi jelentés az 1898/9-diki isk. év közigazgatási intézkedéseiről.

Mélyen tisztelt egyházmegyei közgyűlés!

Midőn az 1898/9-iki iskolai év közigazgatásáról szóló jelentésemet tisztelettel előterjesztem, megjegyzem, hogy egyhmei népiskoláinkban a nevelés és oktatásban elért eredményt vagy az e téren tapasztalt hiányt az egyhmei népiskolai bizottság jegyzőkönyve ismerteti meg, a melyet is van szerencsém ezennel tisztelettel be-terjeszteni.

A népiskolai téren előfordult mozzanatok a következők:

I. Megbízások.

A mult évi egyhmei közgyűlés jegyzőkönyve 11. pontjában foglalt azon határozatot illetőleg, hogy a kis-mányoki iskola és tanítói lakás épületének, valamint a gazdasági épületnek befelyezésével az építkezés fölülvizsgáltassék és az erről szóló jelentés ezen közgyűlésen bemutattassék, jelentem, hogy az építkezés befejezéséről szóló jelentés aug. 11-én érkezett be s így rövid volt az idő arra, hogy a kért kollaudállásra bizottság mehetett volna.

II. Építkezés, vagyonváltozás.

Építkezés ez évben nem történt, vagyonváltozás, illetőleg a tanítói javadalomhoz tartozó 433 □-öl térnagyságu és 50 frt értékű szántóföldnek ugyanilyen nagyságu és értékű szomszédos szántó földdel való kicseréléséhez a jóváhagyást, illetőleg a megerősítést kéri a szárazdi egyházközség.

III. Személy változások.

A gyönki tanító, Grosch Henrik f. é. május havában elhunyt; legyen szabad e helyen is részvéttel megemlékezni a tanügy sok éveken keresztül buzgó és hű munkásának gyászos elhunytáról. A megüresedett tanítói állás még ez ideig betöltetlen, mert az özvegy javára eső félévi kegyidő nem telt el

A tékesi és a szabadii tanítói állás megüresedett, amaz Lemle Károly tanítónak, emez Stikl György tanítónak 1898 évi okt. 1-ével igénybe tett nyugdíjaztatásával. A megürült tékesi kántor-tanítói állásra megválasztott Tiefbrunner Ernő volt r.-kozári segéd-tanító, a ki is állását f. 1899 évnek elején foglalta el. A megürült szabadii kántor-tanítói állás mind ez ideig betöltetlen, mert a megválasztott a választást nem fogadta el.

A marázai rendes kántor-tanítói állásra megválasztott Philipp József képesített tanító, a ki is állását az iskolai év elején foglalta el.

A rácz-borjádi iskolánál kiségitőül alkalmazott Piff Sámuel állását az iskolai év megkezdése után elhagyta. Az egyh.-község a kántor-tanítói teendők végzésére ismét kiségitőt kívánt alkalmazni, a mely kívánságot meg kellett tagadni, mert az iskola fentartó egyh.-községet a vármegyei közigazgatási bizottság különben is felszólította, hogy képesített rendes tanítót alkalmazzon. Az állásnak rendes tanítóval való betöltése végett, — bár késedelmezéssel, — a választás iránt szükséges intézkedés megtéetett és a választás is meg-ejtetett, hogy mily eredménnyel nem tudom, mert a megválasztott még nem nyilatkozott.

A sár-szt.-miklósi elhalálozás folytán megürült tanítói állás az iskolai év elején rendes tanítóval töltetett be Nika János György okl. tanító személyében. Meghívása püspöki utasításhoz képest a régi tanítói díjlevéllel történt, mert az új meghívó levél alapján az élvezett államsegély megadása kétséges lett volna.

Az alsó-nánai rendes kántor-tanítói állás Vikkert Henrik tanítónak f. 1899 évi okt. 1-től kezdődő nyugdíjaztatásával szintén meg fog üresedni, a főtartó egyh.-község a megválasztandó rendes-tanító részére kiállítandó új díjlevél megváltoztatását újból is kéri, a mennyiben a tanítói javadalmazás terményekbeli részét készpénz fizetésre kívánja átváltoztatni, még pedig a megyei hatóság által felvett és megállapított átszámítás alapján, a melyet van szerencsém ezennel tisztelettel betérjeszteni.

Segédtanítókul meghivattak és alkalmaztattak: Möszl Gyula Mekényesen, a ki évközben eltávozott; Hatz József Bonyhádon, Hatz Sámuel Izményben, Guhr Jakab Vársádon, Köhler Frigyes Udvariban.

Kiségitőül alkalmaztatott: Müller Menyhért tanítóképző intézeti magántanuló Mucsfán és Piff Sámuel R.-borjádról eltávozása után R.-kozárón; Alsó-Nánán Gugenberger Lajos végzett képezdei növendék.

Tisztelendő özv. Dunajesik Jánosné; Kétyen Kring Etelka kisasszony segédkeztek a tanításban; Kapos-szekcsön képesített ovónő volt alkalmazva; Tarróson Löbel János okl. vinczellér nem

is annyira kisegítőül a tanításban, mint inkább a kántori teendők végzésére.

A rendes tanítói állás üresedésben van: Szabadiban, Mislán, R.-borjádön és Pálfán; ez utobbi két állás betöltésére van biztató kilátás.

A segédtanítói állás üresedésbe van; a beérkezett jelentések szerint: Mekényesen, R.-kozáron, Mucsán, Kétyen, Kalaznón és Majoson.

A választási idő rendén kívül nyert megbízatásom lejárt és így a mit képességem elégtelensége érzetében és fokozódó testi betegségem miatt már előbb szándékom volt és kellett volna tennem, lemondásom erőmet meghaladó felelősségteljes megbízatásomról nem szükséges.

Engedje meg a mélyen tisztelt egyhmezeyei közgyűlés, hogy a miben eleget nem tudtam tenni vagy hibáztam, erre nézve utolsó jelentésem befejezéseül kegyes bocsánatát kérem.

Nagyt. alesperes ur jelentését az egyhmei közgyűlés tudomásul veszi.

Tiringer Lajos,

egyhmi v. jegyző.

9. Olvastatott a pénzügyi bizottságnak alább következő jegyzőkönyve:

J e g y z ő k ö n y v

a tolna-baranya-somogyi ág. hitv. ev. egyházmegye pénzügyi bizottságának 1899. évi aug. hó 2-án Bonyhádon tartott évi rendes gyűléséről.

Jelen voltak: Guggenberger János elnök; Vagner Samu, Horváth Sándor, Graf József, Dr. Pót Radó, Marhauser Imre és Gyalog István bizottsági tagok; továbbá Illgen Antal, Beke Andor és Róth Aladár mint vendégek.

Elnök üdvözlővén a tagokat, a gyűlést megnyitja és annak vezetésére a jegyző távollétében Gyalog Istvánt kéri fel.

I. Az algymnasiumi ügyész jelentése:

Gyalog István az ügyész nevében, ki elfoglaltsága miatt a gyűlésen meg nem jelenhetett, jelenti, hogy az algymn. pénztárnak ez idő szerint csupán két befejezetlen ügye van; nevezetesen: Weber Konrád bonyhádi lakos ellen 100

frt tőke és járulékaik iránt per van folyamatban, mely ügyben már árverés kéretett, továbbá Rohrer Konrád morágyi lakos fekvőségeire megszavazott 300 frt kölcsön és járulékaik bekeblezése halasztást szenvedett, mert itt előbb a telekkönyvi akadályokat kell eltávolítani.

A kölcsönök megszavazása — mint a bemutatott jegyzőkönyvek tanuskodnak — az eddigi gyakorlat és az utasítások értelmében történt. Minden ügyletnél bekívántatott a községi becsü, sőt oly esetekben, a hol a bizottság a viszonyokkal teljesen tisztában nem volt, a telekkönyvi kivonat és a kataszteri birtokiv is.

A kölcsönök telekkönyvileg biztosítva vannak a szabályszerű fedezet mellett. A bizottság csak két kölcsönt adott betáblázás nélkül, u. m. a mucsfai tejszövetkezetnek 1000 frtot mintegy 70 aláírással ellátott kötvényre, továbbá a börzsönyi gazdaközönségnek szintén 1000 frtot mintegy 30 aláírással ellátott kötvényre, melyekben az aláírók kölcsönösen vagyoni felelősséget vállaltak. Ezen kölcsönökre nézve kéri a bizottság a p. ü. bizottság jóváhagyását.

Az ügyészi jelentéssel kapcsolatban Marhauser Imre esp. pénztáros jelenti, hogy egyes lelkészek és tanítók évi illetekeikből származó hátralékos tartozásait kötvényileg rendezték; továbbá hogy Grosch Henrik volt rácz-kozári jegyző hajlandó abból az időből származó hátralékát, a mig a jegyzői hivatalt viselte, 25 frt készpénz fizetéssel kiegyenliteni. Kéri ezen intézkedéseinek jóváhagyását és azon időpont megállapítását, a mikorra az elfogadott kötvények készpénzzel beváltandók.

A p. ü. bizottság a jelentéseket tudomásul veszi; a bemutatott jegyzőkönyvekből meggyőződött, hogy a kölcsönök megszavazása és biztosítása a szabályoknak megfelel; a betáblázás nélkül kiadott két kölcsönt az aláírások által biztosítva látja és azért a kért jóváhagyást megadja

A kötvényileg rendezett hátralékok befizetését f. é. november hó 1-jéig tüzi ki azzal a megjegyzéssel, hogy azok ellen, a kik ez ideig kötvényeiket készpénzzel be nem váltanák, a törvényes eljárás haldék nélkül megindittassék; Grosch Henrik ajánlatát — tekintve azt a körülményt hogy 25 frt készpénzzel a hivataloskodása idejéből származó tartozása kiegyenlítést nyer, — elfogadja.

II. Az esp. számvivő jelentése:

Felolvastattak Vagner Samu esp. számvivőnek az összes pénztárak megmégvizsgálásáról szóló véleményes jelentései, melyek szerint:

1. Marhauser Imre esp. pénztárosnak 1898. évi algymnasiumi számadását, — ezzel kapcsolatban Forberger László alpénztárosnak a tandijokról és közvetlen kiadásokról szóló számadását, Marhauser Imre esp. pénztárosnak Tolna vármegye törvényhatósága 100.000 korona alapítványáról szóló 189^s/₉. évi számadását, továbbá 1898. évi házi pénztári számadását és végre Marhauser Imre tápintézeti gondnoknak — az isk. kisbizottság, mint tápintézeti bizottság

által gazdasági szempontból felülvizsgált és jóváhagyott 189³/₉. évi tápintézeti számadását tüzetesen megvizsgálta, a bevételi és kiadási tételeket a mellékletekkel teljesen megegyezőknak találta, ennél fogva a felsorolt számadásokat rendesnek és helyesnek nyilvánítja.

2. Horváth Sándor kerületi pénzeket kezelő esp. pénztárosnak az összesített kerületi járulékokról szóló 1898. évi számadását, továbbá az 1898. évi gyámoldai pénztári, egyetemes közalapi és végre az egyetemes egyházi nyugdíj-intézeti járulékokról szóló számadását pontosan megvizsgálta, az összes tételeket a mellékletekkel összehasonlította és megegyezőknak találta, a miért is mind a négy számadást rendesnek és helyesnek nyilvánítja.

Az esp. számvevő ezen jelentéseinek kapcsolatában Marhauser Imre és Forberger László, továbbá Horváth Sándor pénztárosok részére a felmentvény megadását javasolja.

A p. ü. bizottság a számvevő jelentéséből és a számadások betekintése által meggyőződött, hogy az összes pénztárak vezetése, tekintve azoknak ugy alaki, valamint szám-szeri oldalát, a szabályoknak megfelel és hogy azok ugy részleteikben, valamint egészökben teljesen rendben vannak, azért magáévá téve a számvevő javaslatát, a pénztárosok és a számvivő szakavatott, nagy gonddal és fáradsággal végzett munkája iránti elismerésnek hangsúlyozásával az esperességi gyűlésen az összes pénztárosok részére — a szokott óvás fentartása mellett — a felmentvény megadását javasolja.

III. Az egyes pénztárak állásáról szóló kimutatás és a jövő évi költségvetés beterjesztése.

A számvevő a p. ü. bizottság elé terjeszti az összes egyhm. pénztáraknak 1898., illetőleg 189³/₉. évi állásáról és ezeknek jövő évi költségvetéséről szóló külön füzetben összeállított, továbbá az összesített kerületi és gyámoldai, valamint az egyetemes közalapi és egyetemes egyházi nyugdíjintézeti pénztáraknak az 1898. év végén észlelt állására vonatkozó következő kimutatását:

A) Összesített kerületi pénztár.

1. Tartozás	8741.96	frt.
2. Lerovás	3016.40	frt.

Hátramaradás: 5725 56

B) Kerületi gyámoldai péztár:

a) Gyülekezetek járulékai

1. Tartozás	719.88	frt.
2, Lerovás	298.23	frt.

Hátramaradás 421.65

b) Tagok járuléakai;

1. Tartozás	2689.26 frt.
2. Lerovás	381.88 frt.

Hátramaradás 2307.38 frt.

C) Egyetemes közalapi pénztár:

1. Tartozás	1670.77 frt.
1. Lerovás	1289.42 frt.

Hátramaradás 381.35 frt.

D) Egyetemes nyugdíjintézeti pénztár:

1. Tartozás: a) belépési járulékok:	756 frt.
b) évi	1400 " — 2156. — frt.
2. Fizetések összege	2265.44 frt.
3. Tulfizetés volt	301.44 frt.
4. Gyülekezetek és egyesek tényleges hátraléka	192. — frt.
5. Offertorium	33.26 frt.

A p. ü. bizottság az eléje terjesztett kimutatásokból sajnálattal tapasztalta, hogy a pénzügyi helyzet — daczára az esperességi gyűlés 1898. jkönyvének 12. pontjában foglalt határozatnak — nemesak nem javult, hanem tekintve különösen az összesített kerületi és gyámoldai hátralékokat, — melyek újra emelkedést mutatnak, határozottan rosszabodott. Ezen szomorú tapasztalat által indítatva, a p. ü. bizottság javasolja az esp. gyűlésnél, hogy az I. pontban ajánlott eljárás szigorú foganatosítása mellett, a hidasdi és felsőnáni (Kollman) vizsgálati ügyekkel kapcsolatban kiadott 18, illetőleg 11 frt házipénztári előleg, az összes esperességi és kerületi, valamint az egyetemes közalapi és nyugdíjintézeti hátralékok behajtása iránt — tekintettel az 1898. évi kerületi jkönyv 295. pontjára — és a f. é. egyházkerületi gyűlés előtt indítassék meg a törvényes eljárás, kivétel csupán négy esetről volna alkalmazandó, nevezetesen: kerestessék meg az egyházkerület, hogy Duna-Földvár hátralékai fejében a segély pénzek 2 évi, Sár-Szt-Miklós hátralékai fejében szintén a segélypénzek 5 évi részletben tartassanak vissza; Báldi Károly szt-miklósi lelkész gyámoldai tartozása fejében az államsegély mindaddig foglaltassék le, míg tartozása törlesztve nem lesz és Schád János szt-lőrinczi tanító hátralékai a gyülekezeti gondnoknál 2 évi részletben tiltassanak le.

Egyebekre nézve, nevezetesen: az egyhm. pénztárak állására és gyámoldai, továbbá az egyetemes közalapi és nyugdíj-intézeti pénz-

tárakra, illetőleg azok kinyomatására vonatkozó gyakorlat és végre a hátralékosok névszerinti kitüntetése iránt hozott mult évi esperességi határozat ez évben is fentartassék.

IV. Fölvétetett az 1898. évi esp. jkönyv 12. pontjának V. alponjában foglalt azon határozat, mely szerint: „az egyházmegeyi közgyűlés a kerületi magasabb kivetések leszállítását hangsúlyozza, melynek módozata iránti javaslattételre a jövő évi gyűlésen a p. ü. bizottság utasittatik“.

Minthogy a p. ü. bizottság nem tartja időszerűnek, hogy azt a kérdést az esperesség a kerületnél már most hivatalos alakban szőnyegre hozza, azért ez alkalommal csupán a mult évi határozat kiterjesztését javasolja.

V. Vonatkozással az 1898. évi esperességi jkönyv 12. pontjának VI. alpontjára.

A p. u. bizottság jelenti, hogy az egyházkerületnek „a tantermek utáni illeték hátraléka czimén 55.90 frtot“ tevő követelése kiegyenlítettett.

VI. A p. ü. bizottság tárgyalás alá veszi az isk. nagybizottságnak 1899. évi junius hó 23-án tartott üléséből (III. pont 4. alpont) hozzá utalt azon határozatát: készítettessék el a tervezet az iránt, hogy az algymnasiumi tartozások az iskola költségvetésében előforduló 1000 frttal miképen törlesztessenek, mily összeg fordítottassék kamatra és tőketörlesztésre és hogy a tápintézet tőkéje ily módon hány év alatt térítettessék vissza.

A p. u. bizottság a tápintézet 11837.23 frt tőkéje után, mely összeg annak idején építkezésre használtatott fel, tekintettel ezen körülményre, hogy az algymnasium költségvetésében az összes tőkék 5%-os kamattal szerepelnek, szintén 5%-ot hoz javaslatba és ezt véve alapul a törlesztést 19 évre számítja.

Minthogy azoban az 1000 frt tőke és kamat törlesztési szükségletnek a költségvetésbe történt felvétele alkalmával — mint adósság — az ösztöndij-alapítványok is felszámítottak, a p. ü. bizottság javasolja, hogy a tápintézeti adósság törlesztése után az ösztöndij-alapítványitőkék is lefizettessenek és attól fogva az iskolai tőkéktől elkülönítve kezeltessenek.

Ez ügygyel kapcsolatban a p. ü. bizottság javasolja azt is, hogy a tápintézeti tőkék évi kamatjainak $\frac{3}{5}$ -része segélyezésre, $\frac{2}{5}$ -része pedig tartalékalap létesítésére fordítottassék mindaddig, míg az esperesség másképen nem intézkedik.

A p. ü. bizottság a 11837.23 frt törlesztéséről a következő tervezetet terjeszti a közgyűlés elé:

A tőketörlesztés é v e	A fennálló tőke után számított k a m a t	A lefizetett t ő k e	A fennálló t ő k e
1900 év végén	592 frt	408 frt	11429 frt
1001 " "	571 "	429 "	11000 "
1902 " "	550 "	450 "	10550 "
1903 " "	528 "	472 "	10078 "
1904 " "	505 "	495 "	9583 "
1905 " "	479 "	521 "	9062 "
1906 " "	453 "	547 "	8515 "
1907 " "	426 "	574 "	7941 "
1908 " "	397 "	603 "	7338 "
1909 " "	367 "	633 "	6705 "
1910 " "	325 "	675 "	6030 "
1911 " "	302 "	698 "	5832 "
1912 " "	267 "	733 "	4599 "
1913 " "	230 "	770 "	3829 "
1914 " "	191 "	809 "	3020 "
1915 " "	151 "	849 "	2171 "
1916 " "	109 "	891 "	1280 "
1917 " "	64 "	936 "	344 "
1918 " "	17 "	344 "	—

Ezen tervezet szerint a fizetések összege kamatban 6524 frt, tőkében 11837 frt és a 19-ik évben 639 frt már egyéb adósság törlesztésére fordítható.

III. A p. ü. bizottság végre tárgyalás alá veszi az elnök és a bizottsági tagok költség-jegyzékét.

A bizottság a tényleg felmerült költségeket a következőkben állapítja meg:

a) Az elnök fuvarja és egyéb költségei	15 frz.
b) A bizottsági tagok fuvar költsége	13 fit.
	Összesen: 28 fit.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés bezáratott.

K. m, f.

Guggenberg János,

p. ü. b. elnök.

Gyalog István.

a gyűlés jegyzőkönyvének vezetésére felkért jegyző.

Ezen jegyzőkönyv egészben véve tudomásul vétetik, a benne foglalt intézkedések jóváhagyatnak, az indítványok elfogadottnak a következő megjegyzések mellett:

I. p. A személyi hátralékoknak kötvénnyel való rendezésére s ezeknek beváltására egy évi határidő adatik.

II. p. A pénztárosoknak a fölmentvényt a gyűlés megadja.

A III. p.-ban foglalt indítvány a hátralékok behajtására nézve elfogadatik, s annak eszközésével az elnökség bizatik meg.

A IV. p.-ban foglalt indítvány azon megjegyzés mellett fogadatik el, hogy az ügyet az egyh.-megye figyelemmel kíséri.

V. p. tudomásul szolgál. — VI. p. elfogadatik. — VII. p. szintén helyben hagyatik.

10. Ezután olvastatott az iskolai nagybizottságnak 1890, évi június hó 23-án Bonyhádon tartott gyűlésén fölvetett — s egész terjedelmében itt következő jegyzőkönyve:

Jegyzőkönyv

az 1899. évi június hó 23.án tartott nagybizottsági gyűlésről,

Jelen voltak: ngs Nádossy Kálmán egyházmegyei felügyelő és nt. Becht Henrik főesperes helyettes iker-elnöklete alatt Láng Frigyes dr. gymn. felügyelő, nt. Gráf József és Reichert Gyula egyházi,- Pót Radó dr., Becht Konrád, Marhauser Imre, Rück Alajos, Lehmán János, Fördös Vilmos és Beke Andor világi bizottsági tagok, továbbá Forberger László, Faik Henrik, és Róth Aladár gym. tanárok.

Ngs. Nádossy Kálmán világi elnök üdvözli a nagybizottság tag-

jait és még sajnálatát fejezi ki a felett, hogy elnöktársa, Bauer Adolf főesperes, hosszabb időn tartó betegsége miatt a gyűlésen meg nem jelenhet, valamint fájdalommal emlékszik meg azon körülményről is, hogy Gyalog István igazgató családi betegségei eset következtében kénytelen volt sürgősen Gleichenbergbe utazni: Jelenti, hogy a főesperest Becht Henrik egyházmegyei főjegyző, Gyalog igazgatót pedig Marhauser Imre gym. tanár helyettesíti.

Ezek után az elnök úr meleg hangon üdvözlí Róth Aladár gym. tanárt, ki most első ízben jelent meg a nagybizottsági gyűlésen. Az elnök azon reményének ad kifejezést, hogy Róth tanár a jövőben is az eddigihez hasonló odaadó szorgalommal fog működni és az ifjúságnak nemcsak szellemi tevékenységét igyekszik fejleszteni, hanem jó példájával mindenkor azon lesz, hogy a gondjaira bízott növendékeknek erkölcsi nevelése is kellőkép előmozdittassék.

Róth Aladár köszönő szavai után az elnök a gyűlést megnyitja.

I. Az elnökség évi jelentése.

1. A főesperesi helyettes jelenti, hogy az iskolai nagybizottság összes intézkedéseit és javaslatait, melyek az 1898. évi márczius 17-én június 21. és 22-én továbbá az aug 3-án tartott ülések jkönyveiben foglaltatnak, az esperességi közgyűlés magáévá tette, illetőleg határozatra emelte.

2. 7000 frt beruházási államségély ügye befejezést nyert. A magas kormány 1898. évi 83114. sz. intézvényével — 50 évre — 365 frt évi járulékot utalványozott ki a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank“ részére, mely ennek ellenében tőke és járulékai címén — 7163 frtot fizetett az algymnasiumi pénztárba

Ezen ügygyel kapcsolatban a magas kormány 1899 évi 8153 sz. intézvényével 3 $\frac{1}{2}$ -kal terhelte meg iskolánkat 15 évre a nyert 7000 forint után az orsz. tanár nyugdíjintézeti törvények értelmében.

3. Az esperességi gyűlés elfogadván a tanári fizetések rendezésére vonatkozó nagybizottsági javaslatot, az elnökség 1898 évi 442 sz. a. a fizetéseket kiutalványozta.

A fizetések rendezésével, továbbá a 6-ik tanári állás rendszerítésével kapcsolatban az elnökség felterjesztésére a tanárok nyugdíjigényei megállapittattak és a minister 1898 évi 83,658 sz. intézvényével — most már 6 tanári állást véve tekintetbe — iskolánk

nyugdíjintézeti hozzájárulását további intézkedésig 439 forintban állapította meg.

4. Az állami költségvetés iskolánk 1899 évi fentartási segélyét 5000 forintban állapította meg. Ez az összeg az 1899 évi 29,636 sz. a. kiutalványoztatván, a bonyhádi kir. adóhivatal által egy összegben kifizettetett.

5. A Simunyák hagyományosok f. é. márczius 23-án Sopronban tartott értekezletén nt. Kund Sámuel esperes úr képviselte iskolánkat és az ő értesítése szerint az intézet 1900 évi július 1-től 178. 83 forint évi jövedelmet várhat a hagyományból.

6. Az elnökség nem hagyhatja említés nélkül az 1898. évi kerületi gyűlés jkönyvének 298. pontjában olvasható azon pénzügyi bizottsági javaslatot, hogy a bonyádi algymnásium 630 forint járuléka attól elvonatván, a soproni tanítóképezde szükségleteire fordíttassék. Ezen javaslat iskolánk érdekeit ez idő szerint érintetlenül hagyta, mert a kerületi közgyűlés a pénzügyi bizottság javaslatát egyelőre mellőzi.

7. Kirchner Károly tanárt a magas kormány 1898. szept. 1-től kezdődő hatályljal nyugdíjazta; mielőtt azonban nyugdíjba léphetett volna, elköltözött az élők sorából. Mélyen megindulva gondolunk elköltözött tanárunkra és fájdalommal tölt el bennünket szerencsétlen kimulása.

8. A 6-ik tanári állás betöltése a magas kormányt illetvén, az 1898. évi aug. 3-án tartott ülésből a beérkezett folyamodványok felterjesztettek. A minister a pályázók közül helyettes tanári minőségben Róth Aladárt nevezte ki és kinevezéséhez azt a kötelezettséget fűzte, hogy szakvizsgáját az év folyamán letegye.

Róth Aladár tanszékét elfoglalta szeptember elején és időközben szakvizsgáját letette.

9. Az iskolai kisbizottság az év folyamán azt a javaslatot terjesztette az elnökség elé, hogy II. félévben tandíjmentességben részesülhessenek oly I. oszt. németkjku tanulók, kik szorgalmasak, de a magyarban való járatlanságuk miatt nem tudtak legalább „jó” tanulmányi eredményt felmutatni.

A javaslatot az elnökség — az isk. nagybizottság hozzájárulása reményében — magáévá tette és ily értelemben látta el a kisbizottságot a felhatalmazással.

10. A főesperes ur a tanév megnyitása alkalmával nt. Gráf József ur által képviseltette magát. Jelentést kapott az elnökség a a kellő időben az iskolai élet összes mozzanatairól, az által állandó összeköttetésben volt az intézettel, melynek működése a fentartóság részéről kitűzött feladatnak hiven megfelelel.

A gyűlés az elnökség jelentését tudomásul veszi, Kirchner Károly elhunyt tanár halála feletti részvétét jegyzőkönyvében örökíti meg.

II. Az igazgató jelentése.

1. Az igazgató a mult tanév végén távol volt, azért jelentése elején hálás köszönetét fejezi ki azon meleg hangú részvétért, mely irányában nyilvánult és őszinte köszönetet mond azon bizalomért, melyet az iskolai nagybizottság iránta tanusított akkor, a mikor negyedszer is igazgatóvá választotta. Ezt a bizalmat nem hálálhatja meg máskép, mintha összes erejét és tehetségét az iskola javára fordítja,

2. Az évi értesítő részletesen megemlékszik az iskola összes szellemi és anyagi viszonyairól. Kiemelendő a tanári kar odoadó munkássága, az ifjuság jó magaviselete és kielégítő tanulmányi eredménye; kiemelendő az ösztöndíjak gyarapodása és a segély-egylet működése.

3. Faik Henrik — az isk. nagybizottság 1898. évi augusztus 3-án hozott határozata alapján — Forberger László, Forberger László pedig Kirchner Károly lakását foglalta el.

4. Róth Aladár helyettes tanár a tanításban ügyességet és szakavatottságot tanusított, a szertárok uj és szakszerű rendezésében szorgalmat fejtett ki. Ha Róth az oklevelét megszerzi — eddig alap és szakvizsgálója van — igen használható tanerővé növi ki magát.

5. A tanári testület az iskolai nagybizottság hozzájárulását kéri azon elvi határozathoz, hogy a tanórák — a mennyire csak lehetséges, — délelőttre osztassanak be, a délutáni órák pedig — a mint ma már legtöbb iskolánál történik — az ifjuság szórakozására és kirándulásokra fordittassék.

6. A magas tanügyi kormány f. é. 32848. sz. rendletével kiadta az új középiskolai tantervet és annak az I. osztályában leendő keresztúlvitelére utasította az iskolákat.

Az uj tanterv a szerződésből kifolyólag kötelező iskolánkra is

Ezen tanterv legszembeszökőbb módosítást von maga után a földrajz tanításban, a mennyiben attól a természetrajz tanítását teljesen elválasztja, és úgy a természetrajzot, valamint a földrajzot mint önálló tantárgyat osztja be az I. osztály tárgyai közé, melyeknek változása inkább csak az órák számára terjed ki.

Mellőzve a többi osztály tantervének módosítását, szükségessé vált az I. osztály földrajzi tankönyvének megváltoztatása és egy természetrajzi tankönyvnek megválasztása, szükségessé válik továbbá egyéb tankönyv kicserélése is. Azonban az idő rövidege miatt nincs a tanári kar abban a helyzetben, hogy új tankönyvet javaslatba hozzon, hanem arra kéri az isk. nagybizottságot, hogy azokat, — a mint a mutatóv-könyvek beérkeznek, — az elnökség engedélyezhesse.

7. Néhai Busbach Ádám losonci lakos 300 frtot hagyott ösztöndíj alapul gymnasiumunknak. A végrendeletet azonban özvegye megtámadta, minek folytán a hagyományosok egyezséget ajánlottak az özvegynek, ki 25%-ban ki is egyezett. Ezen egyezséghez a hagyományosok képviselője a fentartóság hozzájárulását kérte. Az elnökség megbizta az igazgatót, hogy a közjegyzőileg hitelesített hozzájárulási nyilatkozatot a fentartóság nevében aláírja és rendeltetési helyére juttassa.

A nagybizottsági gyűlés az igazgató jelentését általában tudomásul veszi és a kimerítő, gondos jelentésért köszönetet mond neki.

Az 5. pontban említett tanítási idő beosztáshoz a nagybizottsági gyűlés hozzájárul, de utasítja a tanári kart, hogy dél utánra olyan tárgyakat tegyen, a melyek készülést nem igényelnek.

A 6. pontban említett tankönyv változtatást a gyűlés a kérelem értelmében engedélyezi, mégis azon hozzáadással, hogy ha két tankönyv volna, melyek belértékre nézve egyenlők, a tanári testület — a tanulók munkájának könnyöbbitésére és az idegen ajkuakra való tekintetből — a kisebb terjedelműt válaszsza.

A 7. pontban említett Busbach-féle hagyaték rendezése, illetőleg az elnökségnek ebben az ügyben adott felhatalmazása tudomásul vétetik.

III. Az isk. kisbizottság jkönyveinek tárgyalása.

Az iskolai bisbizottság az év folyamán öt ülést tarott, melyeken az intézet anyagi ügyeit és a hatáskörébe vágó dolgokat legjobb belátása szerint igyekezett elintézni. Az egyes jkönyvek a következő intézkedéseket foglalják magukban:

1. Az 1898. évi október hó 1-jén tartott gyűlésen az ifjúsági segítő egyesület pénzkészletét 88.24 frtban megállapítván, 80 frtot a takarékpénztárba tétetett, 8.24 frtot pedig a szegénysorsu tanulók írószereire és apróbb szükségleteire rendelt. — A tandij elengedést 200 frtban állapította meg és azt 22 tanuló közt osztotta fel; az elengedett tandij az I. félévi tandij 10%-nál 16 frttal kevesebb. Ezen ülésből terjesztetett fel a javaslat az elnökséghez az I. osztályú németajkú tanulók tandijmentessége tárgyában.

2. Az 1898. évi okt. 26-án tárgyalta az igazgató jelentését a tanári kar által készített (tandijmentességért benyújtott kérvények felszerelése és idejére vonatkozó) javaslatról s a szünidei munkálatokról, a mely jóváhagyólag tudomásul vétetett. — Előirányozta az évi beszerzéseket 486.49 frttal, szabad rendelkezésre engedve 15.51 frtot. — Gazdasági szempontból megvizsgálta Forberger László alpénztári számadását s azt gazdasági szempontból kifogástalannak találta és az utalványozásokért az igazgatónak a felmentvényt megadta.

3. Az 1899. évi február 23-án tartott ülésen az elengedendő tandijat 195 frtban, a II. félévi tandij 10%-nál 12 frttal kisebb összegben állapította meg és az előirányzott összeget 17 tanuló közt osztotta fel.

4. Az 1899. évi május 27-én tartott ülésen határozatba ment, hogy a convictusi dijakból — tekintve a kerületből befolyt segélyt és azt a körülményt, hogy az iskola az államsegélyből 1899-re 5000 frtot kapott és így az adósságok tőke és kamattörlesztésére a polgári évben 500 frt fordítható — 200 frt elengedtessek. Elengedésben részesült 20 tanuló. — Az iskolai ifjúsági segély-egylet ügyeire vonatkozólag szegény gyermekek gyógyszerári számlájára 7.05 frtot, orvosi számlájára pedig 24.50 frtot állapított meg; a még fenmaradt 55.45 frt pénztári készletre nézve megbizta az igazgatót, hogy azon az egylet tankönyvgyűjteményét egészítse ki.

5. Az 1899. évi június 16-án az igazgató jelentése kapcsán meggyőződött, hogy a tanári testület a beszerzéseknél az őszi előirányzást betartotta és egyéb dologi kiadásoknál is a költségvetést szemelőtt tartotta. — Forberger László és Faik Henrik lakásához tartozó pincze-bejárás átalakítását — az összeg nem haladván meg a 15—20 frtot — a nyári tatarozás költségére elrendelte és egyuttal

utasította az igazgatót, hogy az utczai járóit csináltassa újra, — Tudomásul vette a miniszteri kiküldött látogatásáról szóló jkönyvnek az anyagi állapotot tárgyaló részét. Gazdasági szempontból megvizsgálta és jóváhagyta az 189^{8/9}. évi convictusi számadást és azt az esperességi számvevőhöz terjesztette. E számadás tárgyalásával kapcsolatban javasolja, hogy a Schád testvérek 14 frtos és Herner Ferencz 1 frtos tartozásai töröltessenek; javasolja továbbá, hogy a tanulók a jövőben hetenként háromszor kapjanak vacsorára husételt s végül megbizta az igazgatót és ephorust, hogy a convictus szőlőit adják el. — Megvizsgálta és rendben levőnek találta az ifjusági segélyegylet pénztáráról szóló számadást, mely 517.67 frt tőkével záródott és a felmentvény megadását az igazgató részére az isk. nagybizottságnál javaslatba hozta. Végül megköszönve az iskola nagybizottságnak a beléje helyezett bizalmat, minthogy a jelen évvel mandatuma lejárt, megbiztatását visszateszi megbizói kezébe.

A kisbizottság jegyzőkönyveiben foglalt intézkedéseket a nagybizottsági gyűlés tudomásul veszi és helyesnek találja.

A 4. pontban említett 500 frtra nézve, mely a f. évre kiutaltványozott államsegélyből a tápintézetnél levő adósság fedezésére fordítható, a nagybizottsági gyűlés úgy határozott, hogy a folyó évben kamattörlesztésre fordíttassék és minthogy remélni lehet, hogy a jövő értől kezdve az adósság törlesztésére felvett egész 1000 frtot megkapja az intézet, ez az egész ügy tétessék át a pénzügyi bizottsághoz annak megállapítása és rendezése végett, hogy évenként mennyi fordítható tőke törlesztésére és hogy ily módon az alumneum pénze hány év alatt fog visszatérülni.

A kisbizottságnak az 5-ik pontban említett javaslatait a nagybizottsági gyűlés elfogadja. A Schád testvérek 14 és Herner F. 1 frtos tartozásának törlesztését és a szőlők eladásának szükségességét kimondja. Ugyanesak e pont alatt előforduló ifjusági segítő-egyesületről szóló számadásról a felmentvényt az igazgatónak megadja.

IV. A miniszteri kiküldött látogatásáról szóló jkönyv betérjesztése és annak kapcsán Róth Aladár helyettes tanárra, illetőleg annak állására vonatkozó intézkedés.

A miniszteri kiküldött látogatásáról szóló jkönyvből meggyőződött a nagybizottsági gyűlés, hogy az állam képviselője az anyagi állapotról nézve szép törekvést és haladást constatált, az ifjuság haladását kielégítőnek találja és az intézetben tapasztalt emelkedésért a tanári testületnek megelégedését és elismerését fejezi ki, a mit a nagybizottsági gyűlés örvendetes tudomásul vesz és a tanári karnak munkásságáért köszönetet mond.

Róth Aladár állásata nézve abban állapotodik meg a bizottság, hogy az elnökség útján kérvényt nyújt be a vall. és közokt. miniszternek azon kérelemmel, hogy az állást a jövő tanévben pályázati hirdetés mellőzésével Róth tanárral töltsse be. Ezen pontnak kapcsán az igazgató jelenti: a nagym. m. kir. Vallás és Közoktatásügyi Miniszter f. é. július 22-én 55065. sz. a. kelt intézkedéssel Róth Aladárt helyettes tanári minőségben 1899—1900-ik tanévre azzal a kikötéssel (folytatólag) alkalmazta, hogy tanári oklevelét a tanév folyamán megszerezni tartozik.

V. Az isk. nagybizottság, mivel mandátuma a f. tanév végével lejár, megbízatását visszabocsájtja az egyházmegye rendelkezésére.

K. m. f.

Beke Andor,
nagyb. jegyző.

Tudomásul szolgál.

A I. p. 9-ik alpontjában foglalt indítványt a német ajku fiuk tandijkedvezményére vonatkozólag — a gyűlés elfogadja — Kirchner Károly tanár elhunytá fölött való részvételének jegyzőkönyvbe igtatását elhatározza.

A II. p. alatti igazgatói jelentés tudomásul vétetik.

Ugyanezen pont 5. alpontjában említett, a tanóráknak délelőttre való áthelyezését illető indítványt a közgyűlésre mennyiben az keresztülvihető — elfogadja.

A III. p. a p. ü. biz. jkönyv VI. pontjánál meghaladva.

11. Olvastatott a népiskolai bizottságnak alább következő jegyzőkönyve.

J e g y z ő k ö n y v.

Felvétetett a tolna-baranya-somogyi ág. hitv. evang. egyházmegye népiskolai bizottságának 1899. évi július hó 26-án Bonyhádon tartott ülésében.

Jelen voltak: Nt. Wieszner Boldizsár alesperes ur mint elnök, továbbá nt. Lágler Sándor kölesdi lelkész, Péter Sándor előadó tóftüi, Haiszer Henrik paksi, Sikos Károly tamási, Martin György bonyhádi, Pfendesack Lajos hidasi tanítók; — Nt. Schöll Lajos hidasi lelkész ur, mint vendég és alólirott jegyző.

I. Az ülés nt. Wieszner Boldizsár elnök ur által eszközölt megnyitása után Péter Sándor tanügyi előadó olvassa fel a körlelkézi jelentések alapján nagy gonddal összeállított évi jelentését

egyházmegyénk népiskoláinak tanügyi állapotáról, mely szerint az elért tanítási eredmény ez idén is általán véve dicséretesnek mondható. A magyar iskolai tannyelv a jelen évben ismét újabb és tágabb tért hódított magának, ami örvendetes fokmérőjeként tekinthető egyházmegyénk tanítósa hazafias jelleme és érzületének. A vallási tárgyak kivételével most már teljesen magyar a tannyelv a III., VII. és I. járásban, a bikácsi iskola kivételével, ugyszinte a IV. járás legtöbb iskolájában. Az V. járás körlelkészi jelentésében a magyaryelvbeli állapot nem konstatáltatott, a II. és VI. járás iskoláiról pedig semminemű jelentés sem érkezett be, minélfogva ezuttal számításba nem vehetők, de reménylhetöleg ezek is hűek maradtak e tekintetben is régi jó hirnevükhöz Nemcsak a magyar tannyelv behozatalában, hanem annak tanításában is leghátrább állnak ismét a VIII. járás iskolái Ivándárda és Pogány dicséretes kivételével. A vallástanításra a jelen évben is mindenütt kiváló gond fordittatott; a tanterv lehetőleg be lett tartva; az iskolások egészségi állapota általán véve kedvező s az iskolalátogatás átlag rendes volt.

A) Az I. járás iskoláit Tomka Gusztáv körlelkész ur Prehauser János tanító ur kíséretében látogatta meg, s azon örvendetes jelentést teszi, hogy az ezen járáshoz tartozó iskolák feladatuk magaslatán állanak. A tanítás eredményét illetöleg első helyen állanak mindkét paksi Haiszer Henrik és Rein János, a bikácsi Prehauser János s a györkönyi Hammer Józef vezetése alatt, jeles eredménnyel.

Örvendetes tudomásul szolgál.

a) Körlelkész ur jelenti, hogy Pakson az iskolalátogatás még mindég hiányos s a 2774 igazolatlan iskolamulasztás közül egy sem lett büntetve.

Sajnálattal vétetik tudomásul s óhajtandó volna, hogy e törvénytelen állapot mielőbb beszüntettetnék.

b) Jelenti továbbá, hogy Sár-Szt-Miklós egész iskolaépülete nem felel meg a kor követelményeinek. A tanterem alacsony, szűk és padolatlan: a tanító lakása nagyon alacsony, egészségtelen s egy szobája sincs kipadolva-

Az egyházmegyei hatóság kéretik oda hatni, hogy nevezett iskola és tanítói lak a követelményeknek megfelelő karba helyeztessék.

c) A bikácsi iskoláról panaszolja, hogy tannyelve még most

sem magyar s azon reményének ad kifejezést, sőt elvárja, hogy ez is a többi magyar tannyelvűekhez csatlakozzék.

A szakbizottság osztja körlelkész ur véleményét, azt magáévá teszi s Nt. tanügyi esperes urat megfelelő intézkedésre kéri.

B) A II. járás iskoláit Torda Lajos körlelkész kedvezőtlen egészségi állapota miatt meg nem látogathatván, jelentés nem érkezett be.

Sajnálattal vétetik tudomásul.

C) A III. járás iskoláit Lagler Sándor körlelkész ur Busz Henrik felső-nánai tanító ur kíséretében látogatta meg. Az előmenetelt illetőleg legelső e járásban ifj. Kring Gyula iskolája Udvariban; melléje sorakoznak a két felső-nánai, a két kétyi, a két kalaznói, a két varsádi s mindkét kistormási iskola.

Örvendetes tudomásul szolgál.

a) Körlelkész ur, mint sok tapasztalattal bíró meleg tanügy barát, szükségét látná németajku iskolák számára egy megfelelőbb magyar olvasó és gyakorlókönyv kiadását, miért is ajánlja megkeresni a Dunántuli Közm. Egyesület-et, hogy tűzne ki pályadíjat egy ily könyv szerzőjének megjutalmazására.

Körlelkész ur javaslata pártolólág az egyházmegyei gyűlés figyelmébe ajánltatik.

D) IV. járás iskoláit alesperesi megbízás folytán Schöll Lajos hidasi lelkész ur vizsgálta meg Koriáry István kismányoki tanítóval. A járás iskolái közül első helyen állanak a két bonyhádi Becht Konrád és Martin György vezetése alatt; ezek mellé sorakoznak a váraljai, apáthi, alsó-nánai, majosi, r. hidasi, kismányoki és marázai iskolák. A német-hidasi iskolában az alsó osztály rosszul olvas s az egész iskola nagyon gyenge a magyarnyelvben.

Tudomásul vétetik.

A német-hidasi iskola tanítója Hacker János pedig nt. Alesperes ur által figyelmeztetni kéretik, hogy a kifogásolt tárgyakban a jövőre nézve több buzgalmat fejtsen ki

E) Az V. járás iskoláit az idén is Szabó János helyettes körlelkész ur látogatta meg, kísérője Becht Henrik bikali tanító volt. E járás iskoláiról körlelkész ur nem nyilatkozik oly szépen, mint az előző években. A megvizsgált 15 iskola közül csak négy van dicséretes, u. m. Rüll Károly iskolája Kapos-Szekesőn, Péter Sándor-é Tóffűn, Mühl János és Becht Henrik lelkészé Mekényesen. A többi iskolákban hanyatlás mutatkozott és pedig főként

Győrében, hol a vallás tanítás is gyenge vala; Tarróson egy vinczellér van alkalmazva, ki nem sokat használ az ügynek; Csikos-Töttös is, Gerényesen az eredmény csak közepszerű, valamint Nagy-Hajmáson is; Kapos-Szekeső kis iskolájában az alkalmazott ovónő sem mutatott fel kellő eredményt; Mucsfán Müller Menyhért segédtanító többet tehetett volna s Mühl János tavali nagyon gyenge iskolája sem mutatott haladást.

A jelentés első fele örvendetes tudomásul vétetik. A többire nézve a kifogásolt iskolák további kötelességük pontosabb teljesítésére utasítatni kéretnek.

a) A mucsfai iskolában a gyermek szabályellenesen jobbkéz felől kapja a világosságot, a mi gyermeket az írásban akadályozza s annak szemét rontja.

Az iskolaszék utasítandó, hogy a különben is mozgatható padokat úgy állítsa, hogy az írásnál a világosság a megfelelő baloldalról jöjjön.

b) Bicalon a mult évi egyházmegyei gyűlés határozata csak részben foganatosított, a mennyiben az iskolának csak egyik fele padoltatott ki. Az iskolások pedig nincsenek ellátva olvasókönyvekkel.

Nevezett egyházközség előjárósága ujlag utasítandó, hogy az iskola másik felét is padoltassa ki; hasson oda, hogy az iskolások olvasó könyvekkel elláttassanak s az egyhm. végzést a jövőben jobban respektálja.

c) Rácz-Kozár tantermei most is rosszak. Az előző egyhm. meghagyáshoz képest javítottak ugyan azokon valamit, de az édes kevés. A tantermekbe a gyermekek még most is kénytelenek bevenni a faczipőt, s azzal az amugy is kevés szabad teret elzárják. Az iskolák felszerelése is hiányos.

Az iskolaszéki elnökség ujlag kéretik utasítatni, hogy az iskola tantermeit a törvényszabta kívánalmak szerint átalakítsa, illetve kibővítsé, s azokat a szükséges tanszerekkel lássa el. A gyermekek lábbelije számára pedig a tantermen kívül gondoskodják alkalmas helyiségről. Mindezek pedig, mivel már éveken keresztül kevés eredménye mutatkozott az egyhm. gyűlés végzéseinek, az iskolaszéknek felelősség terhe mellett kéretnek kiadatni.

F) A VI. járás iskoláiról körlelkészi jelentés nem érkezett be. Sajnálattal vétetik tudomásul.

G) A VII. járás. Körlelkészi helyettes: Schöpf Gyula; kíséző tanító: Bernhard Henrik. E járás iskolái mind jók; mégis első

helyen állanak Kötse, Döröcske és Polány iskolái, Bernhard Henrik, Schmidt József és Petter József vezetése alatt. Panaszzal nem fordult elő.

Örvedeteseu vétetik tudomásul.

H) A VIII. járásban az iskolákat Haffner Vilmos körlelkészi helyettes vizsgálta meg Detsauler Henrik kácstalui tanítóval egyetemben. Az általános eredményt illetőleg azt mondja a jelentés, hogy a tanítók szorgalommal végezték munkájukat, de a magyarul tudás eredménye a legtöbb helyen nagyobb lehetne, mely hiányellenében az illető tanítók magukat azzal mentik, hogy a többi tárgyban nem akarják magukat ez által kitenni nagyobb mérvű visszamaradás veszélyének. Első helyen áll itt Pausz Samu iskolája Ivándárdán, utána sorakoznak a kácstalui s a magyarbolyi iskola.

Az e járásban elért tanítási eredmény örvedetes tudomásul vétetik; de a magyarnyelv elhanyagolása ellenében felhozott indokuk és védekezésük csak sovány mentségnek tekintetik, mert más járások németajku iskoláiban még a magyar tannyelv behozatala mellett sem mutatkozott egyéb tárgyakban sem a visszamaradás veszélye. E járás összes iskoláiban is ajánlatik a magyar tanítási nyelv behozatala, a vallási tárgyak kivételével.

a) Körlelkész ur helyteleníti, hogy Pogányban a számtan csakis magyarnyelven tanított s azt hiszi, hogy ezen tárgy nem alkalmas a magyarnyelvű experimentálásra.

A szakbizottság nem osztja körlelkész ur abbeli véleményét, sőt ellenkezőleg azon nézetben van, hogy éppen a számtani tárgy egyike a legjobb eszközöknek a magyarnyelv elsajátíthatása körül, minélfogva eszközölt helytelenítését helyénvalónak nem tartja.

b) A tananyag jegyzékből nyert tapasztalat szerint e járásban nem mindenütt és mindenben használják az egyházmegye által elrendelt kötelező tankönyveket.

Határozatik, hogy az érdekelt tanító urak tartsák magukat szigoruan e tekintetben is az 1891. évi egyházmegyei gyűlés végzéséhez. (L. 1891. évi egyhm. gyűlési jkönyv 60. pontját.)

c) Körlelkész ur jelenti még, hogy Bolmányban az iskolalátogatás szerfelett rendetlen s hogy a községi előljáróság a tanítót az iskolamulasztások megszüntetésére irányult törekvésében semmikép sem támogatja, minélfogva a tavaszi munkák megkezdésével alig jönnek gyermekek az iskolába s így az iskoláztatásnak e miatt

hosszabb ideig szünetelni is kellett. A tanulók harmadrészének nincs könyve s az iskola felszerelés is csupán két fekete íróasztalából áll. Mindezeknél fogva nem csuda, ha a tanításban csekély eredmény mutatkozik.

A szakbizottság a banyag községi előjáróság feljelentését kéri az illető megyei közigazgatási bizottsághoz a panaszolt baj megszüntetése végett. Az iskolai gondnokságot pedig szigorúan utasíttatni javasolja, hogy iskoláját a jövő tanévre a szükséges taneszközökkel felszerelje s a tankönyv hiány beszüntetéséről okvetlen gondoskodjék.

II. A statisztikai adatok szerint egyházmegyénk lélekszáma a jelen évben 50,798; tehát 667-tel kevesebb a tavalyinál, mely apadás onnét ered, hogy egyes községek m. p. Pálfa, Miszla, Maráza, Szabadi adatai, mivel a tanítói állomások nincsenek betöltve, nem voltak beszerezhetőek.

Mindennapi tanköteles volt 5334; ismétlő 2415; az összes tankötelesek száma tehát 7749. A tavalyihoz képest itt is 44 apadás mutatkozik, melynek oka szintén a fenti körülményekben keresendő,

Iskolába nem járt 79 gyermek, tehát 13-mal kevesebb, mint a múlt évben Igazolt mulasztás volt 37,344 fél nap; több a tavalyinál 4132-vel, minek oka több helyen fellépett járványos betegségek.

Tanterem van 91; rendes tanító: 71; segédtanító: 15; összesen 86. Tanítóhiány 6-

Az összes iskolák jövedelme	54,684	frt.
„ „ kiadása	54,253	„
Pénztártöbblet tehát	431	frt.
A rendes tanítók fizetése	45,021	„
A segéd tanítók fizetése	4,921	„
	<u> </u>	
	összesen :	49,942

Tudomásul vétetik.

III A tanítói körök jegyzőkönyvei beérkeztek, melyekben további intézkedést igénylő határozatok nem foglaltatnak.

Tudomásul vétetik s tanügyi előadónak a jelentés gondos összeállítása körül szerzett érdemeiért köszönet szavaztatik.

IV. A tárgysorozat kimerítettén, az ülés bezárattott.

K. m. f.

Jegyezte :

Wiesner Boldizsár.

alesperes, elnök.

Polgár József,

bizotts. jegyző

Tudomásul szolgál. Sajnálattal vétetik tudomásul, hogy a II-ik és VI. járás iskolái nem lettek megvizsgálva.

B) p. c. a. A bikácsi iskolára tett megrovás számba menő megjegyzést az illető körlelkész úgy értelmezi, hogy a magyar nyelv ott taníttatik — s tanyelvül is használtatik, csak nem ily mértékben mint másutt.

C. A III. járás körlelkészének egy a németnyelvű iskolák számára megfelelőbb olvasó és gyakorlókönyv kiadására vonatkozó indítványát a gyűlés elfogadja — s az ügyet az újból megalakítandó népisk. bizottsághoz teszi át.

D. A német-hidasdi iskola az alesperes figyelmébe ajánltatik. E., alatti indítványok elfogadtatnak.

H., alatt a VIII. járásra vonatkozó jelentés tudomásul szolgál — a felsorolt panaszok a tanügyi esperes figyelmébe ajánltatnak.

Bolmányra vonatkozólag főesper. helyettes ur jelenti, hogy az ottani előljárásság ellen az eljárás foganatban van.

Alesperes ur jelenti, hogy a zsedényi-féle díjért négy tanító folyamodott, u. m. Geyer Adolf ecsényi, Pfendesack Lajos hidasdi, Becht Henrik bikali és Coriáry István k.-mányoki.

A gyűlés ezuttal Geyer Adolf kérvényét terjeszti föl pártolólágg, s egyuttal kimondja, hogy jövőben az ily kérvények a véleményező bizottságnak adassanak ki.

Jegyzette:

Torda Lajos,

egyhmi. főjegyző-helyettes

12. Olvastatott a számvevőszék alakuló gyűléséről felvett jegyzőkönyv, mely szerint határoztatott, hogy:

a) tekintettel az egyházmegyei számvevőszéki szabályzatok 2-ik §-ának azon rendelkezésére, mely szerint a számvevőszéknek 7 köztagnból kell állania, a köztagnok száma pedig csak 6 — felhívja az egyházmegyei közgyűlést, hogy a hiányzó világi tagot válaszsza meg és rendelje el a fenti § értelmében az ellenőr megválasztását is;

b) az egyházmegyei számvevőszék azon kérelemmel fordul a nt. Főesperes urhoz, hogy a leltári mintákat nt. Poszvék Sándor kerületi főszámvevő urtól szerezze be és küldje meg az egyes gyülekezeteknek;

c) azon gyülekezeti leltarak, melyekben módosítás, vagy kiegészítés történik, mindig újra leirandók és így terjesztendőek az egyházmegyei számvevőszék elé;

d) az egyszerű könyvvitelhez tartozó nyomtatvány [minták u. m. napló, beszédési lajstrom, számadási főkönyv, továbbá egyházközségi előirányzat, költségvetési tervezet stb. minták elkészítésére a számvevőszék az elnökségen kívül — Koritsánszky Dénes, Reichert Gyula, Lágler Sándor és Ludwig József tagokból álló bizottságot választ, mely Kölesden fog e czélból összejövetelet tartani;

e) a számvevőszék a régi mértékeknek új mértékre való átszámítására Kulcsot készítsen;

f) a háztartási ügyiratok felülvizsgálat és jelentéstétel végett a számvevőszék tagjai között következőkép osztattak szét: Apáthi Bábonny, Bikács, Bonyhád egyházközségek: Koritsánszky Dénesnek; Csikos-Töttés, Döröcske, Dunaföldvár: Müller Róbertnek; Ecsény, Felső-Nána, Gyöngyös, Gyöngyös: Lágler Sándornak; Hidas, Hidegkut, Izmány, Kácsfalva: Reichert Gyulának; Kalaznó, Kéty, Kis-Mányok, Kis-Tormás: Ludwig Józsefnek; Köttes, Kölesd, Magyar-Boly, Majos: Polgár Józsefnek; Mekényes, Mucsfa, Nagy-Szokoly, Némedi: Grünwald Jánosnak; Paks, Pécs, Rác-Kozár, S.-Szt.-Lőrincz, S.-Szt.-Miklós, Szarvad, Tab, Varsád: Illgen Antalnak.

Az egyházmegyei közgyűlés jelen jegyzőkönyv határozatait helybenhagyólag tudomásul veszi mégis azzal, hogy a számvevőszék köztagjai számának az a) pontban ajánlott kiegészítése a p. ü. b. jegyzőkönyvének ez ügyre vonatkozó pontja folytán túl van haladva; az ellenőr-választás pedig az ez év folyamán tartandó rendkívüli egyh. közgyűlésnek egy külön tárgyat fogja képezni.

Olvastatott az egyházmegyei számvevőszéknek 1899. aug. 11-én Gyöngyösön tartott üléséről felvett jegyzőkönyve, mely szerint.

II. a) Koritsánszky Dénes jelenti, hogy Bikács, Bonyhád, Apáthi, Zsibrik és Alsó-Nána számadásait helyeseknek találta; míg Bábonny számadásában 20 krral több bevételt talált.

A helyesnek talált számadások tudomásul vétetnek, mely körülmény a számszéki elnökség által az illető egyházközség tudomására hozandó. Bábonny egyházközség számadása pedig a számvevői észrevétel melléklésével annak értelmében leendő helyesbités végett [visszavárólag kiadatni határoztatik.

E helyen is tudomásul vétetik.

b) Távollevő Müller Róbert helyett Illgen Antal elnök tesz jelentést, hogy Kapos-Szekcső számadása helyes, csak hogy a lelkész a számadást nem írta alá; helyes számadások még a nagyághi,

tarrosi, szabadi, döröcskei, gadácsi és dunaföldvári is, csakhogy ez utóbbinál a polgári év nem vétetett figyelembe. Azonban Csikos-Töttös számadásánál 7 kr. bevételi többlet, Gerényes számadásában 8 frt 99 kr. hiány, Szill számadásánál 5 frt számadási hiány, s az egyházközség vagyonában 159 frt 27 kr. számadási különbözet, Bonnya egyházközség számadásában 150 frt 40 krnyi számadási hiba találtatott.

A helyesnek talált számadások a fentti határozat értelmében tudomásul vétetnek; a hiányoltak pedig az előző határozat szerint a gyülekezetekbe az elnökség útján pótlás végett visszaküldetni rendeltetnek.

Kapos-Szekeső számadására nézve az ottani lelkész utasittatik, hogy az egyházi számadásokat, mint a melyekért ő is felelős, a jövőben aláírja.

Dunaföldvár lelkésze pedig felkéretik, hogy jövőben a számadások készítésénél a polgári évet vegye figyelembe.

Az egyházmegyei közgyűlés a számvevőszék ezen határozatait helybenhagyólag tudomásul veszi. Mégis, mivel a döröcskei lelkésznek a főesperesi helyetteshez beterjesztett jelentése szerint a szilli kurátor az 5 frtnyi számadási hiányt kiegyenlítette — Szill egyházközségi számadása helyesnek mondatik ki.

c) Lágler Sándor jelenti, hogy az általa átvizsgált, és pedig Polány, Vámos, Hács-Putenda, Somodor, Felső-Nána, Gyönk és Györköny egyházakbéli számadásokat helyeseknek találta. Miszla azonban számadását nem küldte be, melyre nézve a gyűlésen jelenlevő lelkész oda nyilatkozik, hogy a számadás ugyan készen van, de a nevezett egyházközség hanyagsága folytán az felolvasható s beterjeszthető nem volt, melyre nézve határoztatik, hogy Miszla egyházközség számadása az 1898. évről pótlólag még beküldendő; a hanyagság kipuhatólandó előidőzője pedig a nt. és ngos egyházmegyei elnökség által szigoruan rendre utasittatni javasoltatik. — A helyes számadások pedig örvendetes tudomásul vétetnek.

Itt is tudomásul vétetik azzal, hogy Miszla egyházség maga büntesse meg azon tagját, kinek hanyagsága miatt a számadások beterjeszthetők nem voltak.

d) Reichert Gyula kistormási lelkész, mint számszéki tag a következő egyházközségek számadásairól referál: Hidasd, Hidegkut,

Izmény, Györe és Kácsfalu, melyek számadásait egyetemlegesen rendben találta. — Tudomásul szolgál.

Helybenhagyólag tudomásul vétetett.

e) Ludwig József számszéki tag Kéty, Kis-Tormás és Kis-Mányok számadásait helyesnek találta; ellenben Kalaznó egyházközség számadását helyesnek nem mondhatván utóbbi egyház számadása a számvevői észrevételek melléklésével pótlás végett visszaadni rendeltetik; a többi pedig helyeslőleg tudomásul vétetik.

Tudomásul vétetik.

f) Polgár József referál Kölesd, Rácz-Borjád, Siklós, Majos és Köttse egyházközségek számadásairól s azokat helyeseknek nyilvánítja azon megjegyzéssel, hogy Köttse nem az előirt polgári év időtartama szerint készítette számadásait: Magyar-Boly számadásában 1 frt 51 kr. összegezési hibát, Ivándárda számadásában a kamatok nem teljesen korrekt kiszámítását s több kiadási tételnél bővebb felvilágosítás szükségességét találván, azokra nézve további intézkedések megtételét javasolja. Határozat:

Köttse egyházközség lelkésze a számadások készítésénél jövőben a polgári év betartására kéretik fel. — Magyar-Boly és Ivándárda számadásai pedig a számvevői észrevételekkel együtt helyesbités, illetve felvilágosítás végett visszavárólag kiadatnak. — A többi egyházak számadásai helyeslőleg tudomásul vétetnek.

Tudomásul vétetik.

g) Grúnwald János világi elnök tesz jelentést a neki kijutott egyházközségek számadásairól s hangsúlyozza, hogy az egyes nehézségekre nyert levélbeli felvilágosítás után helyeseknek ismerhetők el: Nagy-Szokoly, Tamási, Némedi, S.-Szt.-Lőrincz számadásai; Pálfa azonban számadását nem küldte be.

A helyes számadások tudomásul vétetnek. — Pálfa egyházközsége a számadásnak pótlólag leendő beküldésére a nt. egyházmegye által szigoruan utositandónak javasoltatik.

Tudomásul szolgál. Pálfa egyházközsége pedig utasittatik, hogy számadását haladék nélkül terjessze be.

h) Illgen Antal egyházi elnök jelenti, hogy Váralja, Paks, Pécs, Mekényes, Nagy-Hajmás, Rácz-Kozár, Bikal, Tófü, S.-Szt.-Miklós, Szárazd, Nagy-Székely, Tab, Torvaj, Tótkér, Varsád, Udvari, Bollmány és Maráza egyházak számadásai helyesek. Mégis Váraljánál a tan-

szerekre vonatkozó alapítvány gyümölcsözőleg leendő elhelyezését ajánlja; Paks számadásánál felvilágosítás kérésének szükségességét látja a feltüntetett hátralékok és törlések természetére nézve; Bollmány egyházközségben a nagy hátralékok szigorú behajtásának szükségét véleményezi; Maráza számadásában a gondnokság által kifogásolt 8 frt lelkészi fuvar költségre nézve az egyházmegyei gyűlés intézkedését tartaná szükségesnek.

A feltüntetett helyes számadások tudomásul vétetnek. Az ezek kapcsán felhozott előadói javaslatához pedig a gyűlés hozzájárul és hasonló értelemben határoz, mely határozat az egyes gyülekezetnek az elnökség által tudomására hozandó.

A számvevőszék határozatát az egyházmegyei közgyűlés helybenhagyólag tudomásul veszi azzal, hogy Maráza számadása, a lelkész jelentése szerint, rendezve van.

III. A számadások átvizsgálásánál azon általános tapasztalat merült fel, hogy a legtöbb egyházközségben feltűnő összegű hátralékok mutatkoznak, melyekre nézve határozatba ment, hogy a kimutatandó hátralékos egyházközségek gondnokai az egyházhatóság által a hátralékok szigorú behajtására utasítandóknak javasoltatnak.

Helybenhagyólag tudomásul vétetik.

IV. A számvevőszéki tagok között azon vélemény merült fel, hogy a munka megkönnyítése és időnyerés végett igen czélszerűnek mutatkoznék, ha a számadások átvizsgálása alkalmával felmerült nehézmények elintézése czéljából az egyes számszéki tagok az illető gyülekezetek elnökségeivel a számszéki elnökség igénybevétele nélkül, vagyis közvetlen érintkezhetnének.

A gyűlés e véleményt helyesnek találván, felkéri az egyházmegyét, sziveskednék felhatalmazni a számvevőszék egyes tagjait, hogy az egyházi elnökségekkel felvilágosítás kérése és egyéb szükséges dolgokban az illető egyházközségek elnökségeivel direkte érintkezessenek.

Az egyházmegyei közgyűlés a számszéki tagoknak az egyházi elnökségekkel és az illető egyházközségek elnökségeivel való közvetlen érintkezésére vonatkozó javaslatát elfogadja.

V. A számadások jó részben német nyelven érkezvén be, a számszéki gyűlés a nt. egyházmegye utján utasittatni kéri a gyülekezeti elnökségeket, hogy a jövőben, a mennyiben lehetséges, számadásaikat magyarnyelven küldjék be.

A számszék ezen, a számadásoknak lehetőleg magyaryelven való szerkesztésére vonatkozó javaslatához az egyházmegyei közgyűlés is hozzájárul.

VI. Következett a számadási minták elkészítésére az előző gyűlés jegyzőkönyvének 4-ik pontja értelmében kiküldött albizottság jegyzőkönyvének felolvasása, melynek kapcsán az elkészült számadási minták, u. m. költségvetési, kivetés és beszédési lajstrom, pénztár napló, számadási főköny és zárszámadás minta tervezetek mutattak be, melyek helyeseknek találtatván elfogadtatnak azon megjegyzéssel, hogy ezen minták szerinti számadások csak 1900-ik évvel lesznek kötelezők. Egyszersmind felkéretik a nt. egyházmegyei gyűlés a bemutatott minta tervezet elfogadása és kinyomatására, hogy az egyházak az illető nyomdából saját terhükre magukat a szükséges nyomtatványokkal még a jelen évben elláthassák. Megjegyeztetik, hogy a terménybeli járandóságokra nézve az egyházak különleges viszonyai szerint külön kivetési és beszédési főkönyv vezetendő.

A számadási vonatatos ivék tervezete elfogadtatik, s elkészítésük, illetve kinyomatásukról az egyházmegye fog gondoskodni.

VII. Szóba jövéen még, hogy miután a számvevőszéki tagoknak ez idő szerint sem fuvar, sem napidijuk megállapítva nincsen, s miután nem kívánható, hogy a hivatalos, közértekü munkálkodás mellett hivatalos költségekkel is terheltessenek: kéretnék fel az egyházmegyei gyűlés megfelelő intézkedésre.

A nt. egyházmegyei gyűlés az érdemben ugy a multa, mint a jövőre nézve az egyházi háztartás 31-ik §-a értelmében megfelelő határozathozatal s intézkedés végett megkerestetik.

A számvevőszék fuvar és napidij költségeinek fedezése iránti megkeresése kiadatik a p. ü. bizottságnak azzal, hogy tegye meg e tekintetben javaslatát.

13. Olvastatott az egyházmegyei gyámintézeti bizottságnak Gyönkön, 1899. augusztus 16-án megtartott üléséről felvett jegyzőkönyve, mely szerint volt:

Bevétel: mult évi pénztári maradvány 2 frt 22 kr; tókkék utáni kamatokból 16 frt 33 kr, offertoriumból esp. gyűlés alkalmával 24 frt 40 kr, helyi gyámintézetektől és pedig templom persely pézekből 57 frt 50 kr, offertoriumból 22 frt 53 kr, alkalmi adományokból 5 frt 86 kr, házankénti gyűjtésből 4 frt 59 kr, a bonyhádi

algymn. ifjuság és tanári kar által adott összegből 7 frt 61 kr, a bikácsi egyházközség külön adománya 3 frt összesen 209 frt 99 kr.

Adakoztak: az esperesség 42 frt 95 kr; Apáthi 25 kr; Bábony 2 frt 54 kr; Bikács 3 frt; Bonyhád 19 frt 97 kr, Döröcske 2 frt 77 kr; Bonnya 1 frt 36 kr; Szill 2 frt 30 kr; Dunaföldvár 4 frt; Hács-Putenda 2 frt 50 kr; Felső-Nána 4 frt 06 kr; Gyöng 7 frt; Györköny 10 frt 98 kr; Hidegkut 4 frt 48 kr; Izmény 1 frt 68 kr; Kalaznó 3 frt 72 kr; Kis-Tormás 5 frt 75 kr; Kölesd 8 frt 27 kr; Köttse 12 frt 27 kr; Magyar-Boly 5 frt 35 kr; Ivándárda 2 frt 61 kr; Mekényes 10 frt; Nagy-Hajmás 4 frt 66 kr; Tamási 5 frt 57 kr; Némedi 3 frt; Paks 6 frt 50 kr; Pécs 6 frt 73 kr; Pogány 3 frt; N.-Szokoly 4 frt 66 kr; S.-Szt.-Miklós 4 frt 20 kr; Varsád 2 frt 33 kr. Udvari 50 kr; Bonyhádi algymn. Faik tanár gyűjtése és a tanári kar 7 frt 61 kr; Bikács külön az egyházi pénztárból 3 frt; összesen 209 frt 99 kr.

Kiadás: a) szabad rendelkezésre, az esperesség 125 frt 94 kr, melynek $\frac{1}{3}$ -ad része felett, vagyis 41 frt 98 kr. felett az egyházmegyei gyámintézet rendelkezik.

b) a kerületi gyámintézethez 83 frt 96 kr. felküldetik

összesen: 125 frt 94 kr.

Marad tehát szabad rendelkezésre ezen	125 frt 94 kr.
Egyetemes tőkére	5 " — "
Leopoldianumra	10 " 13 "
Szeretet-adományra	23 " 73 "
Az esperességi offertoriumra	24 " 40 "
Gusztáv-Adolf egyletre	9 " 64 "
Küldöttek: Döröcske az egyet. nyugdíjintézetnek	2 " — "
Köttse a felsőlövői tanintézetnek	1 " — "
Köttse a bonyhádi tápintézetnek	1 " — "
M.-Boly a serojevői ev. egyh. községnek közvetlenül	1 " — "
Györköny a kertai (veszp m.) egyh. községnek	1 " 94 "
Folyó költségekre	— " 76 "
Tőkésítésre	3 " 45 "

összesen: 299 frt 99 kr.

Ezen összegből levonandó a közvetlen küldött 1 frt;

A folyó költség 76 kr és a tőkésítés 3 frt 45 kr;

összesen: 5 frt 21 kr.

marad: 204 „ 78 „

Melyhez járul a gyámintézeti füzetekért befolyt — „ 50 „

Teszen az összes készpénz 205 frt 28 kr.

Gyámintézeti füzetekért küldött; Kis-Tormás 10 kr; Apáthi 10 kr; Köttse 20 kr; Hács-Putenda 10 kr; összesen 50 kr.

Szabad rendelkezésre marad 41 frt 98 kr, melyből az egyházmegyei gyámintézet ad: Leopoldianumra 5 frt; (mely azonban az e célba kimutatott 15 frt 13 krban bennfoglaltatik.) Marad tehát felosztandó 36 frt 98 kr.

Megjegyeztetik, hogy a mai egyházmegyei gyűlés folyama alatt gyámintézeti célokra még fizettek: Schröder Károly csikostöttösi felügyelő 4 frtot; Szárazd egyházközség 7 frt 85 kr; Kis-Mányok 1 frt; S.-Szt.-Lőrincz, Pálfa és Uzd-Borjád 8 frt 65 kr; összesen 21 frt 50 kr. mely összeg azonban csak a jövő évi számadásba fog bevételeztetni.

Vagyon kimutatás:

Takarékpénztárban van 50 frt — kr.

Készpénzben van 200 „ — „

Költségekre fenntartva — „ 98 „

összesen: 250 frt 98 kr.

Nem adakozott: Alsó-Nána, Zsibrik, Csikos-Töttös, Gerényes, Kapos-Szekcső, Nagy-Ágh, Szabadi, Tarros, Tékes, Gadács, Ecsény, Polány, Vámos, Miszla, Hidasd, Maráza, Belecska, Györe, Kácsfalu, Bolmány, Kéty Murga, Váralja, Szedres, RácZ-Kozár, Bikal, RácZ-Borjád, Majos, Mucsfa, Tab, Torvaj és Tótkér.

Segélyért folyamodtak:

a) Az esperességi gyámintézethez: Bonnya, Dunaföldvár, Kölesd, és S.-Szt.-Miklós, összesen 4 község.

Az egyházmegyei gyámintézet a 36 frt 98 krból — tekintettel az összeg csekély voltára — Bonnyának 18 frtot és S.-Szt.-Miklósnak is 18 frtot szavazott meg; a 98 kr. maradékot költségekre fenntartotta.

b) A kerülethez: Maráza, Pécs, Bábonny, Dunaföldvár, Kölesd, S.-Szt-Miklós, Némedi és Pálfa; összesen 8 község.

c) A Baldácsy-alaphoz: Döröcske.

d) Egyetemes gyámintézethez: Dunaföldvár, Kölesd, S.-Szt-Miklós és Pálfa; összesen 4 község.

e) Gusztáv-Adolf egylethez Dunaföldvár, Maráza, Pécs, Pogány, Kölesd: összesen 5 község.

Ezen összes kérvények pártolólág fognak feljlesztetni, mégis Dunaföldvár egyházközségétől felvilágosítást kér arra nézve, hogy miért nem apadt a mult évi hátralék, daczára az évenként nyert tetemes segélynek, hanem inkább szaporodott? — Végre az e. e. e. gyámintézet mult évi közgyűlésének XXVIII-ik pontja alapján a Meyer E. esperességi dékán urnak indítványa felett is folyt a tanácskozás, de az egyházmegyei gyámintézet nem találta czélra vezetőnek a belmissióra vonatkozó munkakört is, amugy is bokros teendői közzé, bevonni.

Tudomásul vétetett és a javaslatba hozott segélyösszeg utalványoztatott.

14. Olvastatott az 1898-ik évi egyhm jkv. 13-dik pontja alapján Csikós-Töttésre a lelkészi fadeputatum arányos megosztása tárgyában kiküldött bizottság jkve, mely szerint Kapos-Szekeső — semhogy e csikós-töttési lelkészi fadeputatumhoz hozzájáruljon — kész 1900. január 1 ji dátummal anyává alakulni. Ezzel kapcsolatban: Olvastatott Kapos-Szekesői leányegyház-községnek f. évi aug. 6-án tartott közgyűléséről felvett jegyzőkönyve, mely szerint Cs.-Töttés anyagyülekezetnek legujabban támasztott követeléseitől indittatva — 83 (nyolczvanhárom) szavazattal 8 (nyolcz) feltételesen szavazott egyháztagnak szava ellenében, önálló lelkészi állás szervezését s önálló anyaegyházzá leendő alakulását határozta el és egyházi felsőbbtségét arra kéri, hogy 1900. év január 1-től az anya és leányegyház közti viszonyt megszüntetve a kapos-szekesői lelkészi állás betöltését ezen időtől kezdve rendelje el.

Az egyhm. közgyűlés a kapos-szekesői leányegyházközség ezen nagy hordarejű elhatározását örömmel veszi tudomásul — annival is inkább, mert az 1894. évi esp. jegyzőkönyv 11. pontja alatt az anyasításra kitűzött három év már le is telt — és miután K.-Szekeső az egyházkerületi utasítás első követelményének azáltal, hogy adófizető tagjainak több mint kétharmada az anyaegyházzá való alakulást

kívánja, már is eleget tett: az egyházmegye elérkezettnek látja az időt arra, hogy nevezett leányegyházköztség anyasítása érdekében a szükséges intézkedéseket a maga részéről meg tegye. E végből — a Nagytiszteletű és Nagyságos elnökség akadályoztatása miatt, de hozzájárulásával — egy 3 tagu bizottságot köld ki K.-Szekesőre, még pedig: mint főesperesi megbizottat Graf József bonyhádi lolkészt, mint felügyelői megbizottat Marhauser Imre gymn. tanárt és Péter Sándor tótfői tanítót, mint jegyzőt oly megbizással, hogy K.-Szekeső anyasítása ügyét a kellő előmunkálatnk megtételével készítse elő és jelentését a tartandó rendkívüli egyházmegyei közgyűlésre terjeszsze be.

15. Sorra került a tárgysorozat 13-ik pontjánál az 1898-ik évi egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvének 259. pontjában foglalt határozat a soproni és bonyhádi tápintézetekre gyülekezeteink saját körében való gyűjtések eszközlése tárgyában.

A soproni és bonyhádi tápintézeteket az egyházmegyei közgyűlés igen melegen ajánlja gyülekezeteink figyelmébe.

16. Olvastatott u. a. gyűlés jegyzőkönyvének 261. pontja a confirmatiói oktatást illetőleg.

E helyen is tudomásul vétetik s a hozott határozat értelmében az oktatás idejéről s a használatban levő tankönyvekről hészített kimutatás, mely a mai egyhm. gyűlésen is be lett mutatva, jelentésképpen felterjesztetik a főtiszt. s mélt. püspük urhoz.

17. Olvastatott u. a. jegyzőkönyv 273-ik pontja, mely a n. m. m. kir. vallás és közoktatástügyi minister urnak 2365/898. sz. a kiadott rendeletében meghatározott rendtartási nyomtatványoknak népiskoláinkban való behozatalát rendeli el

A rendeletnek elég lévén téve, tudomásul szolgál.

18. Ugyancsak olvastatott a kerületi gyűlés 292. pontjában Döröcske, Dunaföldvár és Rác-Kazár hátralékos tartozásainak lefizetése tárgyában hozott határozat, melyre vonatkozólag nt. főesperesi helyettes jelenti, hogy Döröcshe — helyesebben Gadács — ügye rendezve van; Rác-Kozár tartozását kivetette, szedte s szedi most is azt, törlesztette s törlesztzi rendesen.

Megnyugtatólag tudomásul vétetik. — Dunaföldvár ügye pedig a p. ü. bizottság jegyzőkönyveinek ide vágó pontja értelmében meg van haladva.

19. A tárgysorozat 17-ik pontja szerint olvastatott az egyházmegye hátralékos tartozásai tárgyában a kerületi gyűlés 294-ik pontja alatt hozott határozat.

Meg van haladva a p. ti. bizottság jegyzőkönyvének idevágó határozata által.

20. Olvastatott a kerületi gyűlés jegyzőkönyvének 340-ik pontja a lelkészi fizetések kiegészítéseért benyújtott folyamodások tárgyában.

Főesperesi jelentés folytán túl van haladva.

21. A tavalyi egyhm. közgyűlés jegyzőkönyvének 21-ik pontjában elmarasztalt Ruppert György és Kraft György izményi lakosok fellebezése.

Illetékes helyen felterjesztetik.

22. Olvastatott a m. évi egyhm. jk. 36-ik pontja a mekkényesi lelkész memoranduma tárgyában.

Az ügy újból 1 évre kiterjesztetik.

23. A tárgysorozat 22-ik pontja szerint sorra került az eszprességi lelkészi nyugdíjintézet ügyéről szóló jelentés.

Tudomásul szolgál, hogy a m. évi egyhm. jk. 39. pontjában kimutatott 310 frt 74. krnyi összeg gyümölcsözőleg el van helyezve. A nyugdíjintézeti számadás a kész alapszabályokkal együtt az ez idei rendkívüli gyűlésen kimutatandó.

jegyzette:

Péter Sándor,

egyhm. vil. aljegyző.

K é r v é n y e k.

24. Olvastatik ifj. Kring Gyula udvari ev. tanító kérvénye, hogy a miszla-bikádi fiókegyház tagjai köteleztessenek arra, hogy temetések alkalmával Udvariból a tanítót ezentul mindig kocsin vigyék ki.

Utasittatik a miszla-bikadi fiókgzülekezet, hogy temetés esetére az udvari ev. tanítónak mindig kocsit bocsásson rendelkezésére.

25. Olvastatik hat ecsényi egyháztagnak, nevezetesen; Vogl Frigyes és Stark Péter, Müller Menyhértne és Hock György, Pfeifer János és Berg Konrádnak Geyer Adolf ecsényi ev. tanító elleni kérvénye, ki őket tanítói fizetés-hátralék czimén nézetük szerint jogtalanul megadóztatta s ezt rajtuk a somogymegyei közig. biz. közbejöttével be is hajtotta. Ez ellen kérnek jogorvoslatot.

Vogl Frigyes és társai ecsényi lakosoknak Geyer Adolf ecsényi ev. tanító elleni ügyében a végrehajtás jogosságának megállapítása végett

bizottság küldetik ki, melynek tagjai: Schleining Vilmos köttsei lelkész és Bernhardt Henrik köttsei tanító.

Egyuttal jegyzőkönyvileg megrovatik Geyer Adolf ecsényi tanító, mivel az egyházközségi elnökség közbejötté nélkül közvetlenül fordult a közíg. bizottsághoz végrehajtás iránt.

26. Olvastatik a nagyhajmási leányegyház kérvénye egy hibás számadás tétel megváltoztatása iránt.

Az egyházmegyei közgyűlés megengedi a nagyhajmási leányegyháznak, hogy a „Pfarrdotationsfond“-nak hibásan nevezett alapot, ezen túl az egyház fenntartására szóló alapnak czimezve és ilyenként is kezelhesse.

27. Olvastatik a mucsfai egyház kérvénye földrészlet elcserélés jóváhagyása iránt.

Függőben hagyatik a renkívüli egyházmegyei közgyűlésig és a mucsfai ev. lelkés felhivatik ez ügyben bővebb magyarázat megadására.

28. Tárgyaltatik az alsó-nánai leányegyházközség a tanítói-fizetés készpénzben való megváltása tárgyában még függőben levő ügye, (l. 1898. évi egyhm. jkv. 47. pont). Alesperes által kiküldött Marhauser Imre tanár jelenti, hogy az a.-nánai leányegyházközség által felajánlott megváltási árak méltányosak.

A közgyűlés méltányosnak találván a megváltási árakat, örömmel megadja beleegyezését abba, hogy az a.-nánai leányegyházközség készpénzben fizesse kántortanítóját s felhívja az apáthii anyaegyházközség lelkészát, hogy a hiványt a bemutatott megváltási árak szerint állítsa ki és az alsó-nánai praéorans tanítóságra írja ki a pályázatot.

29. Olvastatik Pálfa leányegyházközség kérvénye új tanítói hiványának jóváhagyása iránt.

A tanítói hivány jóváhagyatik és a tanítójelöléssel megbizatik az alesperes.

30. Előadatik Daxner Ferencz tótkéri tanító kérvénye: folya-modik kegydíjért a Nmtsgu vallás és közokt. miniszterhoz s a meny nyiben az elnyerendő kegydíj a 300 frtot meg nem ütné, kéri a hiányzó összegnek a tótkéri leányegyházközség által leendő pótlását illetve kiegészítését, mely esetben lemondana hivataláról, melyet 50 éven át hiven viselt.

Az egyházmegyei közgyűlés pártolólág terjeszti fel a vallás és közoktatási miniszteriumhoz Daxner Ferencz kegydíj iránti kérvényét s kedvező elintézés esetére határozza, hogy a kegydíjnak, ha a 300

frtot csakugyan meg nem ütné, 300 frtra való kiegészítését a tótkéri leányegyházközség tartozik viselni, — mégis az új tanító hiványának megcsonkítása nélküli. Mindezekért a jelenlevő tótkéri képviselők a leányegyházközség nevében szavatolnak.

31. Olvastatik a kistormási iskolaépítés ügyében Ftdő püspök úr által kiküldött bizottság jkve, mely szerint az egyházközség jobbjai csak a szocialistáktól való félelemben nem akarnak, illetőleg nem meznének ellenkezni azon közgyűlési határozattal, mely szerint a kistormási iskola államosítottassék, Mindazáltal kérnek két heti gondolkodási időt, mely idő alatt az egyházközség tagjainak helytelen gondolkodását megváltoztatni reménylik s csak akkor hívassék össze újra közgyűlés.

A két heti gondolkodási idő megadatik, Reichert Gyula k.-tormási lelkész pedig megbizatik a közgyűlés megtartásával s határozatának a főesperesi helyettessel leendő közlésével.

32. Olvastatik Lang Gpörgy s.-sz-t-miklósi lakos kérvénye édesanyja, özv. Lang Istvánné egyházi adójának leszállítása iránt.

A közgyűlés a kérdéses egyházi adóra továbbra is özv. Lang Istvánné Juliát kötelezi, mint a kinek nevében az adóalapot képező birtok áll.

33. Oloastatik Hañner Vilmos m.-bolyi lelkésznek két rendbeli kérvénye (1 drb az egyhm. 1 drb az egyhker. közgyűléshez) 24 frtnyi siklósi vallásoktatási készpénz kiadásának megtéztése s jövőre e célból történendő állandó támogatás iránt.

Az egházmegyének nem levén alapja a hitoktatók honorálására, Hañner Vilmos kérését nem tellesitheti, de az egyházkerülethez intézett folyamodványát pártolólág felterjeszti.

34. Olvastatik Pilger Henrik apáthii lakos kérvénye zszibriki egyházi adójának leszállítása iránt.

Az egyházmegye határozata odairányul, hogy Pilger Henrik ház után többé ne fizessen egyházi adót, de zszibriki birtoka után mindenestör eddigi egyházi járulékeinak felét szolgáltassa be a zszibriki leányegyházközség pénztárába.

35. Olvastatik a dunaföldvári ev. egyháznak az egyhker. közgyűléshez intézett háromrendbeli kérvénye:

- a) tanítótartásra a Radó-alap kamataiért;
- b) templomépítésre, adósságtörlesztésre, lelkészifizetés és alapra segélyért s Dunaföldvárnak missiói ponttá szervezéséért ;

c) 125 frt 98 kr. egyházkerületi járulékának részben, illetve egészben való törlesztéseért és 18 frt 40 kr évi kerületi járulékának ujonnan készítendő kivetési kulcs alapján való leszállításáért.

Mind a három kérvény pártolólág terjesztetik fel az egyházkerületi közgyűléshez s az egyházmegye maga is hozzájárul a dunaföldvári gyülekezetnek új kerületi kivetési kulcs megszerkesztése iránt tett kéréséhez.

36. Olvastatik a kölesdi ev. lélkész, egyházközség és Koritsánszky Dénes a lelkészi földek bérbeadása tárgyában kötött szerződés másolata — mennyiben az eredeti példányok elvesztek — s kéretik a szerződés jóváhagyása.

A gyűlés az új eredeti példányoknak a kölesdi ev. egyházközség közgyűlésének jkvével együtt az elnökséghez leendő betérjesztését határozza el.

I n d i t v á n y o k.

37. Sántha Károly indítványozza, hogy Tolnavármegye kirtanfelügyelőjét, Tihanyi Domokost az egyházmegyeis üdvözlja 25 éves jubileuma alkalmával.

Az egyházmegye részéről kiküldetnek a tanító körök elnökei Sántha Károly vezetése alatt.

38. Ngs Nádossy Kálmán elnök indítványozza, hogy főesperesi helyettesnek már eddig felmerült kiadásainak visszatérítésére legelább 40 frt utalványoztassék.

Utasittatik az egyházmegyei pénztáros, hogy Becht Henrik főesperesi helyettesnek 40 frtot fizessen ki; egyuttal pénzügyi bizottság megbizatik, hogy az alesperesnek adandó méltányosabb díj nagyságára vonatkozólag tegyen javaslatot.

39. Illgen Antal gyönki lelkész kérdést intéz a gyönki ev. ref. algymnásiumban végzett vallásoktatás méltányos díjazása tárgyában.

Az egyházmegye az egyházkerulettől Illgen Antal méltányos díjazására az államségélyből 100 frtot kér és a gyönki ev. ref. algymnásiumba járó ág. hitv. evang. tanulók hitoktatási járulékát 2 (kettő) forintban állapítja meg.

40. A jegyzőkönyv hitelesítésével megbizatnak :

Reichert Gyula totmási, Vágner Samu varsádi, Lágler Sandor kölesdi és Illgen Antal gyönki leléssek, továbbá Koritsánszky Dénes kölesdi egyh. felügyelő.

41. A jövő rendes közgyűlés helyének megállapítása a rendkívüli közgyűlésre halasztatik.

42. A gyűlés főesperesi helyettes imájával bezáratott.

Jegyezte :

Schöll Lajos

ideigl. egyhm. e. aljegyző.

Hitelesitjük :

Koritsánszky Dénes

b. tag.

Nádossy Kálmán

kir. tanácsos, egyhm felügyelő.

Becht Henrik

főesperes helyettes.

Reichert Gyula

b. tag.

Wagner Samu

b. tag.

Torda Lajos

egyhm. e helyettes főjegyző.

Lágler Sándor

b. tag.

Illgenn Antal

b. tag.

TARTALOM:

1. Isteni tisztelet offertoriummal.
2. A gyűlés megnyitása.
3. A jegyzői kar kiegészítése.
4. A ker. gyűlésre való meghívás bemutatása és képviselők választása.
5. Az elnökség lemondása
6. Leiratok, átiratok.
7. Főesperes helyettes jelentése.
8. Az alesperes jelentése.
9. A pénzügyi bizottság jegyzőkönyve.
10. Az iskolai nagybizottság jegyzőkönyve.
11. A népiskolai bizottság jegyzőkönyve.
12. A számvevőszék jelentése.
13. A gyámintézeti bizottság jegyzőkönyve.
14. M. é. esp. jegyzőkönyv 13. pontja: a csikós-töttösi lelkész fadeputatum.
15. M. é. ker. jegyzőkönyv 259. pontja: a soproni és bonyhádi tápintézetekre vonatkozólag.
16. U. a. jegyzőkönyv 261. pontja: a konfirmációi oktatás tárgyában.
17. U. a. jegyzőkönyv 273. pontja: a népisk. rendtartási nyomtatványok iránt.
18. U. a. jegyzőkönyv 292. pontja: néhány gyűlekezeti ker. hátraléka ügyében.
19. U. a. jegyzőkönyv 294. pontja: szinte hátralékok tárgyában.
20. U. a. jegyzőkönyv 340. pontja: kongrua ügyben.
21. M. é. esp. jkönyv 21. pontja szerint elmarasztalt Ruppert György és Kraft György izményi lakosok főlebbezése.
22. U. a. jkönyv 36. pont: a mekényesi lelkész memorandum.
23. Jelentés az esperességi lelkészi nyugdíjintézetéről.
24. Kring Gyula udvari tanító kérvénye: Miszla-Bikád főkegyházzal szemben.
25. 6 ecsényi egyháztág kérvénye: a tanító által való jogtalan megadóztatás ellen.
26. A nagyhajmási leányegyház az u. n. Pfarrdotationsfond nevének megváltoztatását kéri.
27. Mucsfa egy földcsere jóváhagyását kérelmezi.
28. Alsó-Nána kérvénye: a tanítói fizetésnek készpénzben való megváltása tárgyában.
29. Pálfa a tanítói hívány jóváhagyását kéri.
30. Daxner Ferencz tótkéri tanító kegydíjának kiegészítése.
31. A kis-tormási iskolaépítés ügye.
32. Lang György sár-szt.-miklósi lakos édesanyja egyházi adójának leszállítást kéri.
33. Haffner Vilmos magyabolyi lelkész kérvénye: 24 frtnyi kiadásának megtérítése iránt.
34. Pilger Henrik apáthii lakos zsibriki egyh. adójának leszállítást kéri.
35. Dunaföldvár 3 kérvénye: különféle segélyek iránt.
36. A kölesdi lelkész földek bérbeadásának ügye.

Indítványok.

37. Tolna-vmegye tanfelügyelőjének jubileumi üdvözlése.
38. A főesp. helyettes kiadásainak megtérítése és az alesperes díjának fölemelése.
39. Illgen Antal gyönki lelkész a gymnasiumi vallásoktatásért járó díjazása ügyében tesz kérdést.
40. A jegyzőkönyv hitelesítése.
41. A jövő évi gyűlés helyének kitűzése.
42. A gyűlés bezárása.

88281

